

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Daňové aspekty sdílené ekonomiky

Tax Aspects of Sharing Economy

Bc. Gabriela Vrobelová

Plzeň 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Daňové aspekty sdílené ekonomiky“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 25. 4. 2022

v. r. Bc. Gabriela Vrobelová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce Ing. Pavlíně Hejdukové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky při vedení mé diplomové práce. Zároveň bych ráda poděkovala mé rodině za podporu, kterou mi během psaní diplomové práce poskytovali.

Obsah

Úvod.....	6
1 Cíl a metodika práce	7
2 Sdílená ekonomika	8
2.1 Vymezení sdílené ekonomiky	8
2.2 Vymezení obdobných pojmů.....	10
2.3 Vývoj sdílené ekonomiky.....	12
2.4 Subjekty sdílené ekonomiky	13
2.5 Obchodní modely sdílené ekonomiky	14
2.6 Rozlišení platforem dle typologie	16
3 Formy sdílené ekonomiky.....	18
3.1 Ubytování a komerční prostory	18
3.2 Doprava – Sdílení automobilů a kol, moderní taxi služby	19
3.3 Finance	21
3.4 Sdílení pracovních sil	23
3.5 Vzdělávání.....	24
3.6 Média, hudba a cloudové služby	24
4 Pozitiva a negativa sdílené ekonomiky	26
4.1 Pozitivní stránka	26
4.2 Negativní stránka.....	27
5 Regulace sdílené ekonomiky.....	29
6 Daňové aspekty sdílené ekonomiky	33
6.1 Airbnb v České republice	33
6.1.1 Daň z příjmů fyzických osob.....	35
6.1.2 Daň z příjmů právnických osob.....	39

6.1.3	Daň z přidané hodnoty	39
6.1.4	Poplatek z pobytu	41
6.2	Airbnb v Německu	43
6.2.1	Daň z příjmů fyzických osob.....	44
6.2.2	Živnostenská daň.....	46
6.2.3	Daň z obrátu	47
6.3	P2P investice v České republice.....	49
6.3.1	Daň z příjmů fyzických osob.....	52
6.4	P2P investice v Německu	58
6.4.1	Daň z příjmů fyzických osob.....	58
7	Doporučení.....	60
	Závěr.....	64
	Seznam použitých zdrojů.....	65
	Seznam tabulek.....	70
	Seznam obrázků	71
	Seznam použitých zkratk a značek	72
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Sdílená ekonomika jako nový trend současnosti se začala rozvíjet v prvním desetiletí 21. století. Ve skutečnosti však sdílení jako takové existuje už mnoho let. Lidé už v dávných dobách využívali sdílení určitých aktiv v rámci svých komunit. K rozvoji současné podoby sdílené ekonomiky přispěla především digitalizace, dostupnost internetu a mobilních zařízení, jež umožňují propojení lidí kdykoliv a odkudkoliv.

V případě dynamického vývoje sdílené ekonomiky dochází k problémům z právního a legislativního hlediska. Příslušné orgány jednotlivých států čelí problémům s vhodným uchopením této problematiky. V rámci nastavení regulačních podmínek je nutné brát v potaz neustálý vývoj technologií a možný pokrok v odvětví. Regulace sdílené ekonomiky nesmí vytvářet překážky v rámci jejího pozitivního vývoje. Je nutná specifikace povinností pro poskytovatele sdílených služeb z hlediska právního a legislativního rámce, aby nedocházelo k problémům spojených s povinnostmi ohledně zdanění sdílené ekonomiky.

První část diplomové práce vymezuje pojem sdílené ekonomiky, jelikož neexistuje jednotná definice, jež by sdílenou ekonomiku přímo specifikovala. S pojmem sdílené ekonomiky souvisí další obdobné pojmy, jež mají podobný význam, tudíž autorka tyto pojmy blíže specifikuje, aby nedocházelo k jejich záměně. Dále je stručně popsán vývoj sdílené ekonomiky, který uvádí počátky samotného sdílení a také vznik prvních platform. Diplomová práce se zaměřuje na možné formy sdílené ekonomiky, přičemž u vybraných forem autorka v druhé části práce provádí analýzu daňových aspektů. První část také obsahuje uvedení pozitivních a negativních stránek sdílené ekonomiky, jelikož dochází k rozdílnému pohledu z hlediska zainteresovaných subjektů do této problematiky. Nutným opatřením sdílené ekonomiky je její regulace, kterou autorka ve své práci také zmiňuje.

Na základě uvedení jednotlivých forem sdílené ekonomiky, autorka zvolila dvě odvětví, kterým se blíže věnuje z hlediska daňových aspektů. Prvním odvětvím je sdílení ubytovacích služeb a společnost Airbnb a druhým jsou sdílené finance a společnosti Bondster a Mintos. Na základě dostupných dat autorka provádí analýzu a výpočty týkající se konkrétní daňových povinností ze strany poskytovatelů. Na základě provedené analýzy jsou stanovena možná doporučení pro sdílenou ekonomiku.

1 Cíl a metodika práce

Autorka se v diplomové práci zaměřuje na problematiku sdílené ekonomiky. Diplomová práce uvádí vymezení sdílené ekonomiky a její specifické formy. Vybrané formy sdílené ekonomiky jsou dále analyzovány z pohledu zdanění.

Cílem diplomové práce je pomocí stanovených metodických postupů vyhodnotit daňové aspekty jednotlivých zvolených platforem sdílené ekonomiky a stanovit doporučení z hlediska regulace daňových povinností.

Mezi metodické postupy, které jsou v práci využity, patří zpracování literární rešerše, metoda deskripce, analýza, komparace a syntéza.

Autorka v diplomové práci pomocí literární rešerše a následné deskripce zjištěných dat uvádí teoretická východiska, která zahrnují základní hlediska sdílené ekonomiky, vývoj, možné způsoby rozdělení, formy sdílené ekonomiky, jako jsou sdílené prostory, doprava, finance, sdílení pracovních sil, vzdělávání a média, hudba a cloudové služby. Dále je uvedena deskripce pozitivních a negativních stránek sdílené ekonomiky a její regulace.

Na základě analýzy daňových aspektů zvolených forem sdílené ekonomiky, jimiž jsou ubytovací služby a s tím spojená společnost Airbnb a sdílené finance se zastoupením společností Bondster a Mintos, je provedena komparace vybraných přístupů z hlediska zdanění. Analýza je provedena na základě zjištěných statistických dat a vlastních výpočtů z hlediska daně z příjmů fyzických osob, daně z přidané hodnoty, daně z obratu v případě německých daňových povinností a také živnostenské daně. Dále je pomocí statistických dat provedena také analýza poplatku z pobytu a turistické daně.

Poté následuje syntéza zjištěných poznatků z hlediska zdanění. Na základě provedené analýzy a syntézy autorka uvádí doporučení pro sdílenou ekonomiku zahrnující možné přístupy k zamezení problémům se zdaněním a možnými daňovými úniky ze strany poplatníků.

2 Sdílená ekonomika

Sdílená ekonomika je chápána jako sdílení nedostatečně využívaných aktiv dalším osobám pomocí digitálních platforem za účelem snížení transakčních nákladů. Sdílená ekonomika je blíže vymezena v následující podkapitole.

2.1 Vymezení sdílené ekonomiky

Sdílenou ekonomiku nelze jednoduše vymežit či přímo definovat. Každý sdílenou ekonomiku může definovat vlastním způsobem. Lze ji definovat v užším pojetí jako sdílení, využívání a vyměňování věcí bez zapojení finanční odměny. Jiní autoři sdílenou ekonomiku definují jako sdílení věcí za finanční úplatu, což se týká například pronájmu automobilů či bytů, směny, spolupráce nebo poskytování služeb. Moderní sdílená ekonomika funguje především pomocí digitálních platforem (Chovanculiak, 2020; Marek a kol., 2017).

Ač je tedy komplikované přímo stanovit jednotnou definici sdílené ekonomiky, je možné stanovit dílčí prvky, pomocí kterých lze sdílenou ekonomiku blíže specifikovat.

Goudin (2016) uvádí následující prvky, které mohou pomoci definovat sdílenou ekonomiku, kdy sdílená ekonomika:

- Je považována jako příležitost ke snížení rozsahu, v jakém jsou aktiva nedostatečně využívána, pomocí zapojení těchto aktiv do sdílení neboli pronájmu dalším osobám.
- Je možné ji využívat díky technologickým pokrokům, dochází ke snížení transakčních nákladů a zvýšení rozsahu nabídky, která je dostupná pro mnohem více lidí.
- Zaměřuje se na spotřebitelské trhy na rozdíl od čistě meziodnikových trhů.
- Zahrnuje následující platformy: ubytování, dopravu, služby, směnu, lidský kapitál, finance aj.

Chovanculiak (2020, str. 37) tvrdí, že vymežujícím znakem sdílené ekonomiky je „aktivace nevyužívaných zdrojů prostřednictvím snížení transakčních nákladů. Za sdílenou ekonomiku považuje platformy, které umožňují ze spotřebních statků, které by člověk využil jen pár hodin denně (a kromě auta, domu a vrtáčky sem patří i volný čas), vytvořit kapitálové statky, které přinášejí hodnotu.“

Dle Chovanculiaka (2020) je vhodné využít prázdný pokoj, který nikdo nevyužívá, právě ke sdílení. Sdílená ekonomika by měla být peer-to-peer.

Frenken a Schor (2017) a definují ekonomiku sdílení jako „spotřebitelé, kteří si navzájem poskytují dočasný přístup k nevyužitým fyzickým aktivům („nevyužitá kapacita“), možná za peníze“.

Evropská komise (2016, str. 3) chápe sdílenou ekonomiku jako „obchodní modely, v nichž jsou činnosti usnadňovány platformami pro spolupráci, které vytvářejí otevřený trh pro dočasné využívání zboží nebo služeb poskytovaných často soukromými osobami.“

Jak již bylo zmíněno, sdílení je využíváno především pro snížení transakčních nákladů. Při snížení těchto nákladů dochází samozřejmě ke snížení ceny nabízených aktiv, tudíž jsou tyto aktiva dostupnější a levnější než například u tradičních poskytovatelů (Marek a kol, 2017).

Aktiva, která se sdílí, jsou v podstatě ta, která jsou nedostatečně využívána. Tyto aktiva poskytují vlastníkům tzv. nadbytečnou kapacitu, díky které mohou být příležitostně zapůjčené či pronajmuté. Nadbytečná kapacita aktiv neboli spotřebního zboží je přítomna tehdy, když vlastník výrobek nespotřebovává neustále. Většinu spotřebního zboží lze považovat za aktiva s nadbytečnou kapacitou, včetně domů, automobilů, lodí, oblečení, knih, hraček, spotřebičů, náradí, nábytku, počítačů atd. Mezi několik výjimek se řadí například brýle a mobilní telefony (Frenken a kol, 2015).

Sdílená ekonomika napomáhá ke zvýšení blahobytu společnosti, jelikož dochází k rozšíření nabídky, která zahrnuje nové příležitosti, větší výběr nebo vyšší kvalitu poskytovaných služeb (Chovanculiak, 2020).

Sdílená ekonomika by nemohla fungovat bez digitalizace a internetové technologie. Internetová technologie umožňuje výměnu informací prakticky bez nákladů. V případě sdíleného ubytování, je uvedení bytu na stránky platformy velmi rychlé, snadné, a především má nízké náklady. Naopak i potenciální uživatelé mohou snadno vyhledávat mezi nabídkami uvedenými na platformách bez podstatných nákladů. Bez digitalizace a internetu by bylo neúměrně drahé nabízet byt ke krátkodobému pronájmu po celém světě, což samozřejmě platí i pro potenciální uživatele, jelikož by pro ně bylo velmi nákladné a nepraktické vyhledávat jednotlivé nabízené byty. Tento model sdílení není v tak velkém měřítku schopný existovat právě bez internetové technologie (Munkøe, 2017).

2.2 Vymezení obdobných pojmů

V rámci termínu sdílená ekonomika existují další jiné pojmy, jejichž význam je podobný, ale nikoli totožný. Tyto pojmy jsou často zaměňovány, tudíž je nutná bližší specifikace. V této práci je používán termín sdílená ekonomika, jelikož uvedené platformy splňují definiční znaky.

Spoluspotřebitelství (Collaborative consumption)

Spoluspotřebitelství je obdobným výrazem, jenž vymezuje sociální a hospodářské činnosti, které jsou založeny na online transakci. Je to ekonomický systém decentralizovaných sítí, který poskytuje hodnotu nedostatečně využívaným aktivům. Je to činnost spočívající v získávání, poskytování nebo sdílení přístupu ke zboží a službám, koordinovaná prostřednictvím komunitních online služeb (Botsman, 2015; Veber, 2016).

Kolaborativní ekonomika (Collaborative economy)

Je tu druh ekonomiky, která je postavena na distribučních sítích propojených mezi jednotlivci nebo komunitami oproti tradičním institucím. Dochází zde ke změně, jakým způsobem je možné vyrábět, spotřebovat, financovat nebo se vzdělávat.

Dle Collaborative Lab (2013) je postavena na těchto čtyřech pilířích:

- Výroba – design, výroba a distribuce zboží pomocí kolaborativní sítě,
- spotřeba – maximální využití majetku prostřednictvím efektivních modelů přerozdělování a sdíleného přístupu,
- finance – P2P půjčky, investiční modely,
- vzdělávání – otevřené vzdělávání, person to person modely.

Peer-to-peer

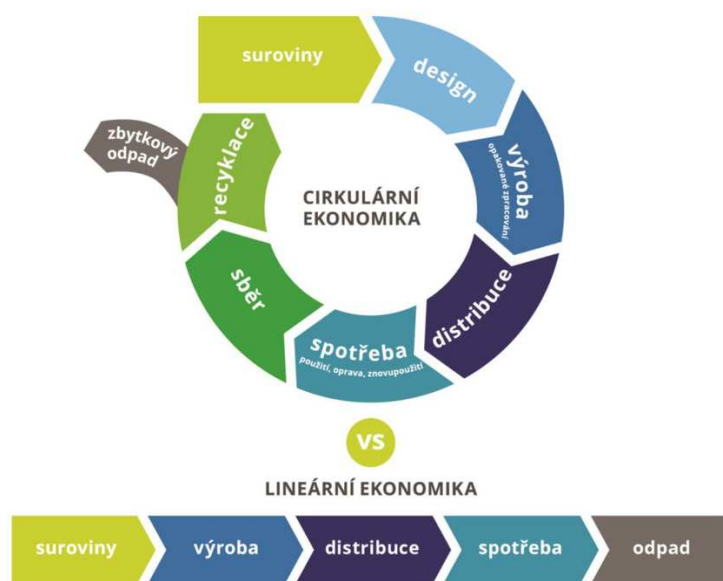
Peer-to-peer neboli rovný s rovným je pojem, jenž se používá v informatice a označuje sdílení přímo, a to bez prostředníka. P2P lze chápat také jako person-to-person, lidé lidem, kdy své služby nebo aktiva nabízí právě soukromé osoby. P2P se nejčastěji ve spojení se sdílenou ekonomikou vyskytuje ve finančním odvětví, respektive u půjček. Tyto půjčky jsou tedy bez zapojení bankovních institucí, existuje zde zprostředkovatel, který pouze vyhodnotí důvěryhodnost a solventnost žadatele a poté jeho požadavek zveřejní na dané platformě (Evropská komise, 2016; Veber, 2016).

Cirkulární ekonomika

Cirkulární ekonomika je model výroby a spotřeby, který klade důraz na efektivní využívání zdrojů. Zahrnuje opětovné použití, opravy, renovaci a recyklaci stávajících materiálů a produktů tak dlouho, jak je to možné. Tímto způsobem se prodlužuje životní cyklus výrobků. Tento způsob pomáhá podnikům snížit jejich náklady, také pomáhá ke zvýšení kvality životního prostředí a lidského života pomocí zvyšováním efektivity produkce.

Jde o odklon od tradičního, lineárního ekonomického modelu, který je zobrazen na obrázku č. 1 zároveň s cirkulární ekonomikou. Tento model lineární ekonomiky spoléhá na velké množství levných, snadno dostupných materiálů a energie (European Parliament, 2015).

Obrázek 1: Cirkulární vs. Lineární ekonomika

Zdroj: Obce v kruhu, 2022

Přístupová ekonomika (Access economy)

Přístupovou ekonomiku lze chápat jako upřesnění sdílené ekonomiky. Veber (2016) vysvětluje, že sdílená ekonomika jako taková se týká pouze sdílení, a to spíše jen mezi lidmi, jenž se znají. Je to obchodní model, který spotřebitelům umožňuje přístup ke zboží a službám spíše než přímé vlastnictví.

2.3 Vývoj sdílené ekonomiky

Počátek sdílené ekonomiky neboli sdílení týkající se zapůjčení bez jakékoliv finanční odměny, nelze přesně stanovit, jelikož byl tento způsob využíván už v minulosti, kdy docházelo mezi lidmi ke sdílení svých věcí. Ke sdílení docházelo například mezi lidmi, kteří žili v nějaké komunitě. Jelikož tyto komunity byly tvořeny spíše menším počtem lidí, panovala zde důvěra a určitá míra sociální kontroly. V USA během 2. světové války docházelo ke sdílení automobilů, jelikož aut i pohonných hmot byl nedostatek (Marek a kol., 2017).

Postupem času se způsob sdílení měnil. Komunity se zvětšovaly, lidé se stěhovali a už k sobě neměli příliš velkou důvěru, protože se už neznali. Později lidé za sdílení začali požadovat peníze. Sdílenou ekonomiku, jako je chápána dnes, se zapojením finanční odměny, lze datovat až od 21. století.

Velký podíl na rozvoji nově chápané sdílené ekonomiky má především digitalizace, která pomáhá dostat sdílenou ekonomiku do povědomí a lidé mají širší přístup k různým nabídkám sdílení.

Stone (2019) ve své knize popisuje první pokus o využití sdílené ekonomiky v ubytovacím sektoru. Dva mladíci žijící v bytě v San Franciscu neměli příliš vysoké příjmy, které jim nedokázaly pokrýt jejich veškeré výdaje, a proto se rozhodli, že svůj byt poskytnou mladým designerům, kteří právě mířili do města na konferenci o designu a nemohou si zarezervovat hotel, jelikož jsou hotely kvůli konferenci již zaplněné. Vytvořili si tedy webovou stránku Airbedandbreakfast.com, na které v roce 2007 poprvé nabídli k pronájmu svůj byt. Tím vznikl první podnikatelský plán. I přes neúspěchy, který tento plán několikrát srazil téměř na úplně dno, obstál a dnes Airbnb zná celý svět.

O rok později se rozšířila sdílená ekonomika i do sektoru dopravy, kdy milionář Garet Camp po nespokojenosti s taxíky v San Franciscu vymyslel a založil společnost s doménou UberCab.com. V této době jezdilo po San Franciscu spousta černých neoznačených „taxíků“, ve kterých se bály jezdit především ženy. Garet, jelikož byl nespokojený s taxíky, které nejezdily na čas, využíval právě zmiňované černé taxíky. Zjistil, že tito taxikáři jsou milí a přátelští, a tudíž jim nabídl zaregistrovat se pod jeho značku (Stone, 2019).

Postupně se sdílená ekonomika rozšířila do dalších oblastí. Někteří lidé se přestávali chlubit novým autem, ale tím, že se vzdali svých aut a se stali součástí služby poskytování aut. Stále více lidí si vyměňovalo své věci, knihy, DVD nebo hry na stránkách jako je Swap a OurSwap či poskytovali nechtěné věci na Freecycle nebo ReUseIt. V Paříži vymysleli systém sdílení kol, stále bylo slýcháváno, že se lidé k této komunitě více a více připojují. Sdílení se stalo novým trendem (Botsman & Roogers, 2010).

Airbnb od svého spuštění v roce 2008 za prvních 7 let zaznamenalo velmi rychlý růst, s více než dvěma miliony nemovitostí po celém světě a více než 50 miliony hostů, kteří službu využili (Zervas a kol, 2016).

2.4 Subjekty sdílené ekonomiky

Mezi subjekty sdílené ekonomiky se řadí zprostředkovatel, který zprostředkovává propojení mezi dvěma subjekty, poskytovatelem a uživatelem neboli spotřebitelem. Tyto subjekty jsou následně blíže specifikovány.

Zprostředkovatel

Zprostředkovatel má velmi podstatnou roli v systému sdílení a je jím obvykle právnická osoba. Pomocí digitální platformy zastřešuje propojení mezi poskytovateli a uživateli. Mezi předpoklady zprostředkovatelů se řadí neustálé vyhledávání, dostatečná nabídka inzerátů, zajištění snadné a rychlé komunikace mezi poskytovateli a uživateli a také zabezpečení plateb. Většina zprostředkovatelů nabízí i mobilní aplikace, které přináší zjednodušený přístup k platformám (European Commission, 2016; Pichrt a kol., 2017; Úřad vlády České republiky, 2017).

Zprostředkování funguje v několika formách. Může to být ve formě P2P (peer-to-peer) neboli C2C (consumer-to-consumer), kdy je platforma pouze zprostředkovatelem. Druhou formou může být C2B2C (consumer-to-business-to-consumer), kdy je role platformy také zprostředkovatelská, ale jsou zde nastaveny určitá pravidla, která musí obě strany dodržovat, může se jednat například o cenu produktů nebo služeb (Úřad vlády České republiky, 2017).

Poskytovatel

Poskytovatelem je buď soukromá osoba či subjekt, který vlastní nebo má k dispozici aktiva, zdroje, čas nebo dovednosti, které je schopný aktivně nabízet na zprostředkovatelských platformách za účelem získání určité finanční odměny

nebo minimalizace nákladů, které vznikají ve spojení s vlastnictvím (Úřad vlády České republiky, 2017).

Uživatel

Uživatel je osobou, jenž nevlastní dané statky nebo nedisponuje určitými schopnostmi či dovednostmi a dočasně využívá tyto služby či statky, které pomocí zprostředkovatelských platform sdílí a nabízí poskytovatelé. Mezi uživatelem a poskytovatelem v různých případech neexistuje ani přímý vztah či kontakt, jelikož poskytovatel předá své informace zprostředkovateli, který je poskytne uživateli (Pichrt a kol., 2017; Úřad vlády České republiky, 2017).

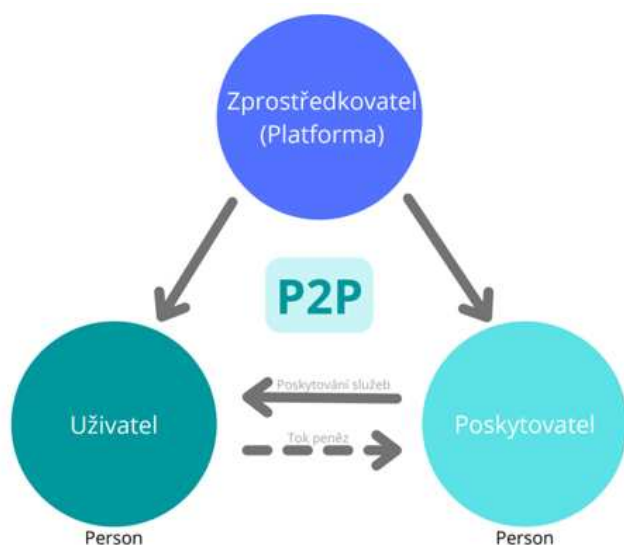
2.5 Obchodní modely sdílené ekonomiky

Sdílená ekonomika může probíhat mezi různými subjekty, mezi které se řadí soukromé osoby, chápané jako uživatelé či spotřebitele a firmy. Mezi druhy patří sdílení mezi soukromými osobami či jednotlivci a to person-to-person (P2P), sdílení mezi firmou a spotřebitelem, business-to-customer (B2C) a sdílení mezi dvěma firmami, business-to-business (B2B).

P2P – person-to-person

Tento způsob sdílení závisí na dvou jednotlivcích, tedy soukromých osobách, přičemž na jedné straně stojí ti, jenž nabízí svá aktiva či služby neboli poskytovatelé a na druhé straně jsou ti, kteří mají o taková aktiva či služby zájem neboli uživatelé či spotřebitelé. Tito jednotlivci mohou sdílet aktiva či služby přímo mezi sebou anebo je možnost využití zprostředkovatelské platformy, která právě jejich nabídky spojí efektivně s poptávkou (The Investopedia Team, 2021).

Obrázek 2: P2P

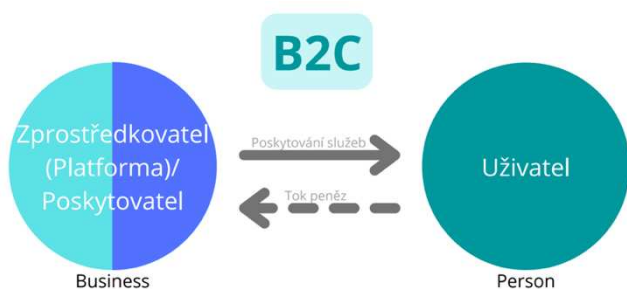

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

B2C – business-to-consumer

Tento způsob sdílení zahrnuje navíc také firmy. Sdílení probíhá tedy mezi firmou a jednotlivcem neboli soukromou osobou. V případě sdílené ekonomiky jde o to, že firma vlastní nějaká aktiva, která nabízí jednotlivcům za finanční odměnu. V tomto případě je firma zároveň zprostředkovatelem a nabízí svá aktiva a služby pomocí vlastní platformy. Mezi takové se řadí například půjčovna aut či kol, kdy je možné si je vyzvednout a vrátit prakticky kdekoliv (Osztoivits a kol., 2015).

Obrázek 3: B2C

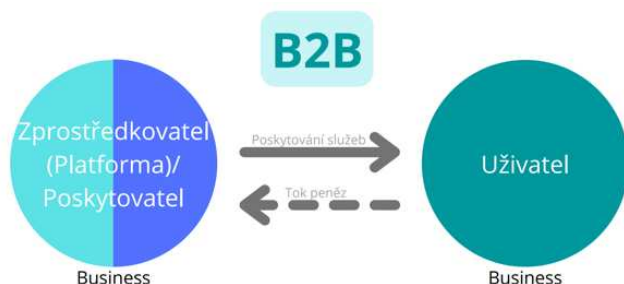
Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

B2B – business-to-business

Tento způsob zahrnuje sdílení fyzických i nehmotných zdrojů mezi firmami. Jejich vzájemné sdílení může společně pomoci dosáhnout lepších výsledků s nižšími náklady. Způsob sdílení umožňuje firmám snížit fixní náklady na nižší variabilní náklady.

Firmy nemusí investovat svůj kapitál například do výstaveb nových prostor, ale jednoduše si mohou tyto prostory pronajmout. Další výhodou je pronájem výrobních kapacit (Radjou, 2021).

Obrázek 4: B2B

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

2.6 Rozlišení platform dle typologie

Sdílená ekonomika je rozmanitá, velmi rychle se vyvíjí a rozšiřuje se do více odvětví. Zle ji rozdělit do dvou kategorií, podle toho, co se v daném odvětví sdílí. Pokud jde o sdílení statků, jedná se o kapitálové platformy a v případě sdílení nevyužitého času, jde o pracovní platformy (Úřad vlády České republiky, 2017).

Kapitálové platformy

Kapitálové platformy jsou založené na sdílení statků, jenž jsou nedostatečně využívány. Pomocí těchto platform je možné snížit jejich nevyužitelnost a zároveň rozšířit nabídku na trhu. Nabídka sdílené ekonomiky spadá do nižší cenové kategorie, jelikož statky neslouží pouze pro podnikatelské účely, ale jde zde o snížení nevyužitelnosti, s čím souvisí i snížení transakčních nákladů poskytovatele.

Dle Úřadu vlády České republiky (2017) a World sharing economy association (n.d.) do kapitálových platform je možné zařadit:

- sdílené ubytování (Airbnb, Couchsurfing),
- komerční prostory (Wework),
- carsharing (ZipCar, HoppyGo, CAR4WAY),
- P2P půjčky (Bondster, Mintos, Zonky).

Pracovní platformy

Pracovní platformy neslouží ke sdílení statků, ale ke sdílení přebytečného volného času, kterým jednotlivec disponuje. U tohoto typu platform jde o poskytování služeb. Stejně jako u kapitálových platform, můžeme do tohoto typu zařadit různé typy sdílení služeb. Řadí se sem například doprava, a to konkrétně platforma Uber, jelikož zde nejde o sdílení automobilů, nýbrž pouze o sdílení volného času jednotlivce neboli řidiče (Marek a kol., 2017; Úřad vlády České republiky, 2017).

Marek a kol. (2017) a Úřad vlády České republiky (2017) uvádí následující typy:

- hlídání dětí nebo domácích mazlíčků (Hlídačky, Doginni),
- vzdělávání (edX, Coursera),
- domácí práce, montáž nábytku (TaskRabbit, LidskaSila.cz),
- profesionální pracovníci (Freelancer).

3 Formy sdílené ekonomiky

V průběhu let se sdílená ekonomika vyvinula a rozšířila do spousty oblastí. Dříve bylo sdílení omezeno na úzký okruh rodiny a přátel, ale nyní přístup k internetovým platformám umožnil sdílení s kýmkoliv. V samém počátku se sdílená ekonomika začala vyskytovat v oblastech ubytování a dopravy. Později se rozšířila i do dalších oblastí, jakou jsou finance nebo služby aj.

Mezi odvětví sdílené ekonomiky se řadí v první řadě ubytování a doprava, dále se sem řadí komerční prostory, finance, pracovní síla, vzdělávání, média, hudba a cloudové služby (Marek a kol, 2017).

3.1 Ubytování a komerční prostory

Sdílené ubytování je jedním z největších sektorů, jenž zastupuje sdílenou ekonomiku. Byty a domy se řadí mezi aktiva, která jsou nedostatečně využívána. V době, kdy majitelé nevyužívají svou nemovitost naplno, například jedou na dovolenou či služební cestu, mohou poskytnout své prostory ke sdílení jiným osobám. Možnost ke sdílení se jim naskytuje i pokud mají ve svém bytě či domě volný pokoj (Frenken a Schor, 2017; Marek a kol, 2017).

V případě, že by si lidé koupili novou nemovitost a poskytli ji k pronájmu pomocí sdíleného ubytování, nelze říct, že právě tento způsob je typem sdíleného ubytování, jelikož obytné prostory byly zakoupeny za účelem investice. Představuje to spíše typ provozování komerčního ubytovacího zařízení, jako je apartmán či penzion (Frenken a Schor, 2017).

Nejrozšířenější a nejznámější platformou, jenž poskytuje právě sdílené ubytování je Airbnb. Tato platforma poskytuje propojení mezi dvěma osobami (P2P), přičemž uživatelé platí za služby, které jim poskytovatel nabízí. Airbnb (n.d.) nabízí různé typy ubytování, které rozděluje do čtyř následujících skupin:

- Celá nemovitost – tento typ poskytuje uživatelům vlastní pohodlí, jsou ubytování v samostatném ubytování, které nabízí ložnici, kuchyň, koupelnu, dále například obývací pokoj, terasu či zahradu.

- Soukromé pokoje – lidé využívající tento typ vyhledávají zároveň soukromí i kontakt s lidmi. Pro soukromí je jim k dispozici pokoj, ale jiné místnosti jsou sdílené s ostatními.
- Hotelové pokoje – pronájem tohoto typu zajistí podobné podmínky, jenž nabízí tradiční hotely. Pokoje jsou umístěny ve stylových hotelech, penzionech či jiných obdobných nemovitostech, obvykle se snídání.
- Sdílené pokoje – tento typ zahrnuje sdílení pokoje s někým dalším, je za nejnižší cenu a velmi často využívaný mezi tzv. backpackery neboli cestovateli s batohem na zádech.

Lidé poskytují ke sdílení své volné ložnice, celé byty, domy, rekreační chaty, domy na pláži, karavany a jiná zajímavá místa.

Existují ale i platformy, které jsou založené čistě na sdílení bez finanční odměny. Jde zde spíše o poznání nových lidí a navázání nových kontaktů. Poskytovatelé nabízí své prostory a zároveň to, že uživatelům ukážou své město, výbornou restauraci či kavárnu. Mezi takové platformy se řadí například Couchsurfing. Dalším typem platformy bez finanční odměny je situace, kdy lidé odjíždí například na dovolenou či služební cestu a poskytnou své prostory výměnou za to, že se jim jiní o nemovitost postarají (Marek a kol., 2017, Pichrt a kol., 2019).

Pronájem komerčních prostor funguje na principu B2B. Komerční poskytovatelé více využívají tento typ sdílené ekonomiky, jelikož existuje více a více firem, které nechtějí investovat do koupi nových prostor, ale radši si takové prostory pronajmou (Woskow, 2014).

3.2 Doprava – Sdílení automobilů a kol, moderní taxi služby

Druhým největším sektorem, jenž zastupuje sdílenou ekonomiku je doprava, kam se řadí moderní taxislužby, sdílení automobilů a kol a spolujízda.

Tento sektor lze rozdělit do následujících 3 kategorií, a to carpooling, carsharing a bikesharing a moderní taxislužby. Lidé mnohdy nemají tendenci či finanční prostředky na pořízení vlastního automobilu, a právě zde přichází využívání spolujízdy nebo zapůjčení automobilů (Chovanculiak, 2020; Pichrt a kol., 2018).

Carpooling

Řidič vozidla poskytuje společnou jízdu na určité trase a skrze platformu nabízí volné sedadlo pro další spolucestující.

Například Uber-Pool nebo v České republice (ČR) dříve známý Jízdomat, jenž byl v roce 2016 odkoupen sharingovou společností BlaBlaCar, nabízí lidem spolujízdu s někým, kdo jede po stejné trase. Pomocí aplikace poskytovatel nabídne volná sedadla spolu s informacemi o jízdě (datum, čas, počet volných sedadel a trasu) (BlaBlaCar, n.d.).

Carsharing

Carsharing lze rozdělit na dvě varianty, stacionární a volně plovoucí.

Stacionární způsob se vyznačuje sdílením automobilů na základě stanic, parkovacích míst či autopůjčoven, kde jsou automobily umístěné. Automobil je nutné rezervovat předem pomocí mobilní aplikace či webové stránky. Uživatelé si zvolí konkrétní požadavky zapůjčení a poté se jim zobrazí volná vozidla na základě zadané polohy na mapě. Na stejném principu funguje i zapůjčení kol či koloběžek (Sharenow, n.d.).

Společností, jenž se zaměřuje na stacionární carsharing je ZipCar. Tato společnost poskytuje uživatelům automobily, jež jsou zaparkovaná kdekoliv po městě. Po zaregistrování do aplikace mají uživatelé přístup k vozům. Všichni tito uživatelé mohou pomocí speciální karty ZipCard nebo mobilní aplikace svůj vybraný vůz odemknout. V České republice existuje společnost na půjčování aut CAR4WAY. Obě společnosti fungují na stejném principu a největší výhodou využívání tohoto způsobu pronájmu aut je snížení nákladů spojených s vlastnictvím automobilu. Odpadá povinnost investovat do případných oprav či povinného nebo havarijního pojištění. V tomto případě se platí pouze za čas nebo ujeté kilometry a palivo. Další výhodou zapůjčení auta od CAR4WAY je například parkování v placených zónách zdarma. Společnost nabízí k zapůjčení pouze nové vozy (maximální stáří 1 rok), aby nedošlo k případným problémům s vozy (CAR4WAY, n.d.; The wealth circle, 2021).

Naproti tomu platformy poskytující volně plovoucí způsob sdílení, jsou pouze zprostředkovatelskou platformou, skrze kterou soukromé osoby půjčují svá vozidla jiným lidem. Lidé mohou tedy ušetřit na nákladech spojených s vlastnictvím vozidla a zároveň se snižují náklady těm, kteří vozidla vlastní. Tento způsob dopravy v ČR zastupuje

platforma HoppyGo, která působí také v Polsku a na Slovensku (Hoppygo, n.d.; Sharenow, n.d.).

Bikesharing

Jak již bylo výše zmíněno, na stejném principu jako carsharing funguje i bikesharing. Tento koncept zahrnuje sdílení kol a koloběžek. Bikesharing dříve fungoval na principu stacionárním, kdy kola byla umístěna na určitém stanovišti. Postupem času s nástupem digitalizace se tento koncept přesunul spíše k principu volně plovoucímu. Kola či koloběžky jsou tedy volně umístěny po městě. Pro využívání je nutné se zaregistrovat k danému zprostředkovateli. Je možné si předplatit členství na určitou dobu či platit jednorázově, v případě nižšího využití (Martucci, 2021; Rekola, n.d.).

Moderní taxislužby

Tento způsob se jako sdílená ekonomika příliš netváří. V tomto případě je poskytovatel závislý na uživateli, který vytvoří požadavek na cestu. Společnosti tohoto typu argumentují tím, že řidič měl v plánu cestovat a uživatel jen rozšíří jeho původní plán jízdy (Chovanculiak, 2020; Stone, 2019; The wealth circle, 2021).

Ve světě je neznámější platformou již zmiňovaný Uber a v České republice je možné zmínit Bolt. Obě tyto platformy fungují na podobném principu. Uživatele mají k dispozici aplikaci, pomocí které mohou zadat svůj požadavek na cestu. Tento požadavek se zobrazí řidičům, jenž se nachází v bližším okolí, ti se poté mohou rozhodnout, zda požadavek přijmou (Stone, 2019; Bolt, n.d.).

3.3 Finance

Ve finančním odvětví jde o sdílení kapitálu neboli finančních prostředků. Do finančního odvětví se řadí crowdfunding, což je způsob, jakým lze získat peníze na financování podnikatelských plánů a různých projektů a peer-to-peer půjčky, což jsou půjčky na cokoli a dochází zde k propojení soukromých osob.

Crowdfunding

Crowdfunding je skupinové financování určitých podnikatelských plánů skrz kolektiv investorů neboli jednotlivců. Tento způsob se stává více a více populárním. Každý nový podnik, startup nebo samotný podnikatel může využít státní podpory, bankovní půjčky anebo se zapojit do nového alternativního způsobu financování (Osztoivits a kol, 2015).

Dříve byly tyto platformy využívány především umělci, kteří neměli dostatečný kapitál například na různé koncerty či vystoupení. Jejich fanoušci mohli na jejich kampaň přispět a oni poté mohli vystupovat na místech, kde by si to sami nemohli dovolit (Chovanculiak, 2020).

Základním principem je, že potenciální investoři půjčují žadatelům o půjčku částku, kterou si sami zvolí, a to prostřednictvím online zprostředkovatelské platformy. Crowdfundingové platformy jsou příznivější jak pro investory z hlediska výnosů, tak pro žadatele z hlediska podmínek, které musí splňovat.

Dle European Commission (2022) a Jiříčka (2019) lze crowdfunding rozdělit z hlediska odměny pro investory na následující typy:

- Dluhový – jednotlivci neboli investoři, investují do projektů za účelem výnosů z úroků,
- Akciový – výměnou za investici získají investoři určitý podíl v podniku,
- Odměnový – jednotlivci přispívají za účelem nefinanční odměny v podobě zboží či služeb,
- Dárcovský – jednotlivci darují malé částky, aby naplnili větší cíl financování konkrétního charitativního projektu bez jakékoliv finanční odměny.

Žadatele si na crowdfundingových platformách založí svou stránku, na které uvedou, o jaký projekt se jedná, podrobné informace, fotografie, videa, plán financování, potřebnou výši finančních prostředků k uskutečnění projektu či podnikatelského plánu a případnou odměnu pro investory. Pomocí této stránky mohou žadatelé informovat své investory o vývoji projektu. Investoři volí spíše nižší částky z důvodu diverzifikace rizika. Některé z platforem nabízí investorům garanci vrácení peněz, v případě nedodržení podmínek projektu (Chovanculiak, 2020).

Mezi platformy tohoto typu se řadí Kickstarter, Startovač nebo Hithit (Jiříček, 2019).

P2P půjčky

Peer-to-peer financování představuje způsob půjčování finančních prostředků, umožňující jednotlivcům získávat půjčky přímo od dalších jednotlivců, čímž se vyloučí využití bankovních institucí. Tento typ nezahrnuje podnikatelský projekt ani žádnou kampaň. Žadatele pouze popíší svou situaci, na co a proč chtějí peníze půjčit. Investoři

si mohou vybírat mezi nabídkami zveřejněnými skrze platformy s různým ratingem (Kagan, 2020; PůjčkyHned.cz, 2022).

Investor, jenž investuje za účelem výnosu má možnost si vybrat nabídky s různou úrokovou mírou a odlišným rizikem, které je vyhodnoceno na základě bonity žadatele. Žadatel o půjčku se zaregistruje, vyplní potřebné údaje (výše příjmu, závazky nebo dluhy) na základě kterých mu je přiřazen rating neboli hodnocení, které vyjadřuje jeho platební schopnost. Po vyhodnocení se jeho žádost zobrazí investorům. Čím má žadatel vyšší rating, tím je jeho úrok nižší, jelikož zde bude s největší pravděpodobností nižší riziko, že se žadatel například opozdí, naopak velmi nízký rating značí vyšší riziko, například opakované opoždění splátky nebo případné nesplacení půjčky. Jelikož tyto platformy mají ve většině případů pouze zprostředkovatelskou funkci a neposkytují investorům případnou náhradu investovaných prostředků, přišel by investor o své vložené prostředky (Finex, 2022; Kagan, 2020).

Existují i platformy, které neurčují úrok, ale pouze vyhodnotí bonitu žadatele a nechají investory, aby žadatelům nabídli úrok, za který jsou schopní jim půjčku poskytnout. (Finex, 2022).

Investorům se každý měsíc vrátí část investovaných prostředků v rámci splátky, složené z jistiny a zaplaceného úroku (Finex, 2022).

Některé platformy poskytují tzv. buyback guarantee neboli garanci zpětného odkupu, jež zvyšuje šanci na získání peněžních toků, které investor očekává. Pokud dojde ke zpoždění platby ze strany žadatele, obvykle v rozmezí 30 až 90 dnů, nabude záruka účinnosti. Zprostředkovatel půjčku částečně nebo zcela odkoupí a tím je možné investorům vyplatit zbývající jistinu a část nebo všechny úroky a sankční poplatky. Existuje zde však riziko snížení peněžních toků, pokud zprostředkovatel půjčky garantující zpětný odkup zkrachuje (Schmidt, 2021).

Mezi takové platformy se řadí Zonky, Bondster a Mintos.

3.4 Sdílení pracovních sil

Lidé, jenž disponují různými dovednostmi, je mohou nabídnout skrz platformu, která tyto služby nabízí. Pomocí těchto platform je možné poskytnout druhým osobám své služby v oblastech, jako jsou domácí práce, úklid domu, sestavení nábytku, hlídání

děti nebo venčení psů. Sdílení pracovních sil se uskutečňuje přes pracovní platformy, jež byly popsány v předchozí kapitole (Martucci, 2022).

Do tohoto odvětví se řadí také profesionální poskytovatelé na volné noze, kteří nabízejí své služby přes platformu Freelancer. V tomto případě se jedná například o navrhování designu, 3D modelování, vývojářství, překladatelství, stavitelství aj. Služby tohoto typu využívají světoznámě společnosti jako je Amazon, Facebook, Deloitte nebo třeba Google (Freelancer, 2022).

3.5 Vzdělávání

Vzdělávání je jedním z dalších odvětví, do kterého proniká sdílená ekonomika. Uživatelé digitálních platform si mohou navzájem sdílet různé výukové materiály nebo se účastnit vzdělávacích kurzů či seminářů, které pořádají jednotlivé univerzity. V průběhu posledních dvou let, kvůli situaci s COVID-19, došlo k velkému rozšíření online výukových platform (Úřad vlády České republiky, 2017).

Model Open Education Resources je organizovaná forma, jež poskytuje volně dostupné ověřené zdroje. Platformou poskytující sdílení výukových materiálů a informací je například OpenStax College. Platforma se zaměřuje na vysoce kvalitní a ověřené vzdělávací materiály, které poskytuje online a zcela zdarma (OpenStax, n.d.; Úřad vlády České republiky, 2017).

Oproti tomu existuje možnost využití online kurzů, jež jsou pořádané univerzitami. Tato forma se nazývá Massively Open Online Courses. Každý, kdo má přístup k internetu má možnost se takových online kurzů účastnit. Pomocí digitálních platform jsou sdíleny jednotlivé bezplatné kurzy, jež jsou připravovány a konzultovány s pedagogy z různých univerzit. Jednotlivé kurzy jsou uskupené do bloků, a navíc některé z platform poskytují po jejich úspěšném absolvování uživatelům certifikát. Mnohdy jsou přednášející i pedagogové přímo z univerzit. Mezi tyto platformy se řadí edX, Coursera, Udacity a Khan Academy, mezi české platformy patří Nostis, Seduo nebo Khanova škola (Nostis, n.d.; Úřad vlády České republiky, 2017).

3.6 Média, hudba a cloudové služby

Sdílení hudby a videí nahrazuje dříve běžné kupování či půjčování videokazet nebo DVD. Uživatel nemá potřebu vlastnit jednotlivé hudební či filmové tituly, ale chce k nim mít

přístup neomezeně, kdykoliv a odkudkoliv. První platformou tohoto typu je již dlouho známý YouTube. V dnešní době je na trhu mnoho konkurentů, jež se většinou specializují na konkrétní nabídku. Mezi platformy zaměřené na hudbu se řadí Apple Music, Spotify nebo Google Music a platformy zaměřené na video a filmy jsou Netflix, HBO GO, Amazon Prime nebo Vimeo. Platformy nabízí svým uživatelům různé typy předplatného, díky kterému mají uživatelé neomezený přístup. Některé platformy nabízí své služby dokonce zdarma, ale uživatel musí počítat s reklamami (Marek a kol., 2017; Pichrt, 2019).

Cloudové služby na ukládání dat se také řadí do sdílené ekonomiky. Cloudové platformy nabízí svým uživatelům určitou paměť zdarma, pro rozšíření paměti si musí uživatel zvolit předplatné. Cloudové služby využívají i společnosti jako například je Airbnb (fotky bytů) nebo Spotify (hudební soubory). Nejznámější cloudové platformy jsou Microsoft, Google, Dropbox nebo iCloud (Marek a kol., 2017).

4 Pozitiva a negativa sdílené ekonomiky

Sdílená ekonomika má svá pozitiva i negativa. Lidé ale mohou tyto stránky sdílené ekonomiky chápat rozdílně. Negativní stránka se týká spíše tradičních poskytovatelů, kteří kvůli rozvoji sdílené ekonomiky přichází o své příjmy a klientelu. Naopak pozitiva rozvoje sdílené ekonomiky se týkají spíše poskytovatelů a spotřebitelů, kteří ji využívají.

4.1 Pozitivní stránka

Pozitivní stránku sdílené ekonomiky lze zaznamenat na makro i mikro úrovni. Pozitivem sdílené ekonomiky týkající se makroekonomické stránky je propojení nabídky s poptávkou (Veber, 2016).

Spotřebitel má pohodlí, dostatečné informace a aktuální nabídku. Poskytovatel má díky platformám možnost oslovit více potenciálních zákazníků.

Spotřebitelé pomocí pronájmu nebo půjčení získávají lepší přístup ke zboží a službám za nižší ceny. Snižují se jim jejich náklady, které jsou spojené s vlastnictvím daných aktiv. Lidé se stávají méně závislé na vlastnictví. V důsledku využívání sdílení dochází k tomu, že celkový počet nového vyrobeného zboží poklesne. Tento pocit byl do značné míry podporován vnímanými ekologickými přínosy sdílení automobilů. Vzhledem k tomu, že automobily stojí jsou většinu času v nečinnosti, jakýkoli typ sdílení je zpřístupňuje dalším spotřebitelům, a tím snižuje počet automobilů na silnicích (Frenken a kol, 2015; Veber, 2016).

Sdílená ekonomika umožňuje lidem realizovat obrovské výhody přístupu k produktům a službám oproti vlastnictví a zároveň šetřit peníze, prostor a čas, udělat si nové přátele a stát se opět aktivními občany. Sociální sítě a technologie také umožňují přeskóčit zastaralé režimy hyperspotřeby a vytvářet inovativní systémy založené na sdíleném používání, jako je sdílení kol, aut nebo bytů či domů. Tyto systémy poskytují významné přínosy pro životní prostředí tím, že zvyšují účinnost využití, snižují množství odpadu a podporují vývoj lepších produktů a odstraňují přebytky, které vznikly nadprodukcí a spotřebou (Botsman & Rogers, 2010).

Mezi úspory spojené s transakčními náklady se řadí náklady na vyhledávání a náklady informační, jelikož platformy poskytují rychlé a přehledné informace o nabízených produktech a službách a také jejich porovnání. Snižuje se zde riziko ztráty z nedostatku

informovanosti nebo znalosti o produktech a službách. Dalšími náklady jsou náklady vyjednávací, které se týkají komunikace mezi stranami a dojednáním smlouvy. Posledními náklady jsou náklady realizační, které jsou spojené s dohodnutím ohledně dopravy, platby nebo pojištění či zaručením realizace prodeje produktů či služeb (Veber, 2016).

Pozitivní stránkou je možnost růstu zaměstnanosti, jelikož dochází ke vzniku nového sektoru služeb, a tím je právě sektor zprostředkovatelů, kteří mohou být rovněž zaměstnavatelem. Tento sektor vyžaduje zaměstnance na pozicích operátorů, kteří mají na starost vývoj a zlepšení platform a jejich provoz (Veber, 2016).

Další výhodou je získání nové zkušenosti či nového zážitku. Jelikož se účastníkům jakožto poskytovatelům vyskytují nové možnosti v podobě zaujmutí nové role, které jsou v případě sdílené ekonomiky dostupné. Mezi tyto role se řadí taxikář, poskytovatel ubytování, kurýr nebo investor do P2P půjček (Veber, 2016).

Zapojení zprostředkovatelských platform pomáhá snižovat nejistotu a rizika spojená s platebními transakcemi mezi poskytovateli a uživateli a buduje důvěru pro fungování služeb, jež nabízí sdílená ekonomika. Například platforma Airbnb zajišťuje, že peníze budou poskytovateli vyplaceny až po tom, co si uživatel ověří, že ubytování splňuje očekávání. Naopak pro poskytovatele je zde garance úhrady škody v případě zničení či poškození ubytování. Tyto rizika lze snížit, jelikož platformy mají systém s hodnocením poskytovatelů i uživatelů (Munkøe, 2017).

4.2 Negativní stránka

Negativní stránka sdílené ekonomiky v oblasti ubytování a dopravy se týká především tradičních poskytovatelů, to může platit i v oblasti financí, jelikož noví zprostředkovatelé P2P půjček nemají stejné podmínky jako klasické půjčky u bankovních institucí.

S rozvojem sektoru sdílené ekonomiky nevzniká nový trh a ani noví zákazníci. Je pouze přebírána část dosavadního trhu a zákazníků tradičních poskytovatelů. Negativním dopadem sdílené ekonomiky je tedy pokles příjmů a zájem o tradiční poskytovatele. V případě sdíleného ubytování dochází ke zmíněnému poklesu příjmů, a to především u hotelů s nižší kategorií a hotelů, které neslouží pro obchodní cesty. Sdílené ubytování částečně nahrazuje ubytování v hotelech v levnějších segmentech trhu s ubytováním (Veber, 2016; Zervas a kol., 2016).

Dalším problémem jsou také externality, které vznikají při využívání sdíleného ubytování. Jedná se zejména o problém sdílení domu se sousedy, jelikož návštěvníci ubytování se mohou chovat neslušně, rušit noční klid a narušovat bezpečí stálých obyvatel (Frenken & Schor, 2017).

V průběhu let vzrůstal počet nabízených bytů a domů, sdílená ekonomika se rozvíjela a tato oblast generovala velké zisky. Jelikož se sdílenému ubytování vedlo velmi dobře a lidé v této oblasti viděli budoucnost, začalo se více a více lidí zapojovat do sdílené ekonomiky. Někteří se rozhodli investovat do nákupu nových prostor k ubytování, které budou čistě pro účely zisku. Toto sice nelze považovat za sdílenou ekonomiku, ale lidé přesto uvádějí své nabídky právě na platformách sdíleného ubytování. S rostoucí poptávkou po krátkodobém pronajímání roste cena běžných nájmu, to má negativní dopady na obyčejné lidi, jak pro ty, kteří bydlí v nájmu či podnájmu, tak i pro ty, kteří si chtějí koupit svůj vlastní byt. Nejhůře jsou na tom pak lidé, kteří bydlí v žádaných lokalitách cestovního ruchu, nejenom, že se zvedá nájemné, ale je také možné, že vlastníci budou požadovat ukončení nájmu, aby mohli své nemovitosti nabízet ke krátkodobému ubytování, kde je možnost si přijít na větší peníze (Frenken & Schor, 2017; Pichrt a kol., 2018).

V případě oblasti dopravy dochází také ke snížení příjmů tradičních poskytovatelů, jelikož sdílení aut je méně nákladné, a tudíž i levnější pro spotřebitele (Zervas a kol., 2016).

5 Regulace sdílené ekonomiky

Sdílená ekonomika vstoupila na trh, na kterém působí mnoho tradičních zavedených subjektů, jenž do této doby fungovaly téměř bez konkurence. Regulace sdílené ekonomiky je velmi aktuální téma, přičemž se uvádí, že jejím cílem je především ochrana spotřebitele, hospodářské soutěže a určení rovných tržních podmínek. Digitální platformy sdílené ekonomiky velmi často neuplatňují předpisy daného trhu a může docházet ke vzniku bezprecedentní konkurence, jež se uplatňuje na úkor tradičních společností. Nové platformy nesplňují všechny předpisy a požadavky, spojené se vstupem na trh i jejich fungováním, tento jev je pozorován i v dalších oblastech digitální ekonomiky, jež rozšířil trh s tradičními firmami (Marek a kol., 2017; Remeur, 2018).

Tradiční společnosti působící na zavedeném trhu fungují dle stanovených předpisů, které se často na sdílenou ekonomiku nevztahují. V případě, že některé společnosti sdílené ekonomiky platí nižší daně než ostatní, může dojít k již zmíněné konkurenční výhodě, jelikož daně způsobují daňovým poplatníkům náklady. Veškeré činnosti by měly podléhat stejnému zdanění bez rozdílu, zda se jedná o tradiční dlouho zavedené společnosti či sdílenou ekonomiku. Využívání služeb sdílené ekonomiky, jež jsou méně regulované se zamlouvá poskytovatelům i spotřebitelům. Nicméně tento způsob vyvolává obavy z pohledu dodržování bezpečnosti, respektování podmínek transakce, náhrady škody, možnosti reklamování či dodržování hygieny v oblasti ubytovacích služeb (Remeur, 2018; Veber a kol., 2016).

Důležitým krokem k dodržování daňových povinností je rozšíření povědomí o této problematice, jež by mělo zlepšit soulad všech poskytovatelů. Jasně vymezení činností by umožnilo poskytovatelům sdílené ekonomiky lépe porozumět daňovým povinnostem, jež se na ně vážou. Z hlediska daňového není nutná změna účetních a daňových nástrojů jen ochota ze strany poskytovatelů snažit se porozumět daňovým povinnostem a své příjmy přiznávat (Remeur, 2018; Veber a kol., 2016).

V případě příležitostných poskytovatelů se často vyskytuje neznalost daňových povinností, jelikož nemají v tomto oboru zkušenosti. Tuto neznalost a s tím spojené nedodržování právních a daňových předpisů lze snížit pomocí zavedení výběru daní skrze jednotlivé platformy. Je také nutné stavit prahovou hodnotu příležitostného sdílení, jež by vyjadřovala, do jaké míry je sdílení pouze příležitostné či převyšuje tuto hodnotu.

Poskytovatelů, jež by se nacházeli pod prahovou hodnotou, by se právní rámec regulace netýkal (Remeur, 2018; Veber a kol., 2016).

Vznikající regulační problémy sdílené ekonomiky se týkají především zdanění, ale také ochrany spotřebitele či bezpečnosti a odpovědnosti. Důležitým prvkem je rozlišení, zda provozování těchto služeb spadá do podnikatelské činnosti či nikoliv. Pokud se jedná o tzv. pravé sdílení, které zahrnuje jen příležitostný přivýdělek, lze hovořit o pozitivních dopadech z ekonomického i sociálního hlediska. Veškeré ostatní poskytování služeb nad rámec pravého sdílení, jež je prováděno především za účelem generování příjmů, se jeví jako prosté zneužívání absence informací v právním rámci vůči formám sdílené ekonomiky. Koncept sdílené ekonomiky je poměrně silně zneužíván (Úřad vlády České republiky, 2017).

Ke kvalifikaci, zda je sdílená ekonomika využívána nad rámec pravého sdílení jakožto obchodní způsob, slouží dle Evropské komise (2017) následující faktory:

- Četnost služeb: poskytovatele, jenž nabízí sdílení služeb jen příležitostně nelze označovat za obchodníka, v případě vyšší četnosti poskytování těchto služeb, je možné, že poskytovatel jedná jako obchodník v rámci své živnosti.
- Motiv dosažení zisku: poskytovatele, jenž má příjmy z nabízení služeb sdílené ekonomiky převyšující náklady, lze označit za obchodníka. Poskytovatelé jednají za účelem dosažení zisku. Pokud dochází k pouhé výměně aktiv či dovedností nebo příjem z těchto činností kompenzuje výši nákladů, nelze klasifikovat tuto činnost jako obchodní.
- Výše obratu: v případě vyšších příjmů, lze poskytovatele těchto služeb označit za obchodníka. Je nutné posouzení, zda tento příjem plyne z jedné nebo více činností sdílené ekonomiky.

Dle Vebera a kol. (2016) je rozdělení způsobu sdílené ekonomiky následovně:

- Pravé – tento způsob vychází z počátků sdílené ekonomiky, jenž docházelo ke sdílení aktiv pouze mezi přáteli či lidmi jenž se znají v rámci nějaké sociální skupiny. Nedochází zde ke sdílení aktiv za úplatu.
- Příležitostné – poskytování služeb sdílené ekonomiky příležitostně bez účelu dosažení zisku. Jednotlivci se v tomto případě neznají a dochází zde k poskytování většinou přes zprostředkovatelské platformy.

- Komerční – dochází zde k poskytování služeb pouze v rámci zprostředkovatelských platform, poskytovatelé činní za účelem dosažení zisku a pravidelně. Komerční způsob lze dále rozdělit dle vztahu k regulativním podmínkách následovně:
 - Respektující – zprostředkovatel i poskytovatel dodržují stanovené legislativní předpisy pro dané poskytování produktů či služeb.
 - Obcházející – tento způsob se týká zejména poskytovatelů, kteří neplní regulativní podmínky.
 - Nezaručující – platforma neposkytuje záruku za poskytovatele a jeho kvalifikaci nebo také nezaručuje dodržování daňových povinností.

Dle sdělení Evropské komise sdílená ekonomika velmi často vyvolává otázky, jež se týkají dodržování právních rámců, což může vést k právní nejistotě, rozdílným regulačním přístupům nebo k šedé zóně regulace, což způsobuje vznik potenciálních mezer a nesrovnalostí. Osoby, jež neoprávněně poskytují služby sdílené ekonomiky, nedodržují platnou legislativu a neplatí daně či různé poplatky způsobuje výhody, které jim umožňují stanovit za své služby nižší ceny a tím získat konkurenční výhodu ve svém odvětví. Mezi běžné problémy se dále řadí například diskriminace mezi účastníky (Remeur, 2018).

Vyvstává zde riziko expanze stínové ekonomiky, jež je řešeno v kontextu opatření na mezinárodní úrovni především ve státech OECD. Předpokladem ke zlepšení této situace je komunikace daňových úřadů s jednotlivými platformami, které by mohly v rámci diskuse zprostředkovat a navrhnout určitá řešení. V rámci digitálních platform jsou zaznamenávána jednotlivá data ze všech transakcí, což by mohlo být poskytnuté jako hlášení třetích stran. Využití těchto technologií by vedlo k lepší správě daní a snížila by se nutnost kontroly velkého množství daných transakcí ze strany úřadů. Docházelo by ke snížení problémovosti s příležitostnými poskytovateli nebo malými podnikateli (Remeur, 2018).

Například ve Francii je zaveden zákon Loi n° 2015-1785, jenž vymezuje povinnost zprostředkovatelských platform informovat poskytovatele služeb o jeho daňových povinnostech. Dodržování tohoto zákona je každoročně kontrolováno třetí stranou, v případě nedodržení těchto předpisů může být udělena pokuta. Dále platí zákon Loi n° 2016-1918, který vyjadřuje, že jsou zprostředkovatelé povinni hlásit informace

o příjmech příslušným finančním orgánům a orgánům sociálního zabezpečení (Remeur, 2018).

Nesprávně nastavené regulační podmínky by mohly negativně působit na kladné efekty, jež přináší sdílená ekonomika. Sdílená ekonomika umožňuje sdílení nevyužívaných aktiv, má inovativní potenciál a environmentální přínosy. Nastavení regulace by s sebou mělo nést zdůvodnění a být řádně zanalyzované, aby nedocházelo k negativním dopadům na sdílenou ekonomiku. Je nutné brát v potaz také neustále se vyvíjecí technologie a možnosti dalšího pokroku v těchto odvětvích. Regulace nesmí být stanovena za účelem vytváření jakýchkoliv překážek (Úřad vlády České republiky, 2017).

6 Daňové aspekty sdílené ekonomiky

Autorka pro následné provedení analýzy daňových aspektů zvolila dvě odvětví sdílené ekonomiky. Prvním odvětvím je poskytování krátkodobého ubytování prostřednictvím platformy Airbnb, která je v rámci této kapitoly představena. Druhým odvětvím jsou P2P půjčky, jež zastupují platformy Bondster a Mintos, které jsou zde také představeny. Dále je popsána problematika obou odvětví v rámci zdanění, které je zobrazeno na praktických příkladech.

6.1 Airbnb v České republice

V odvětví ubytovacích služeb v rámci sdílené ekonomiky je neznámější platforma Airbnb, jež vznikla v roce 2008 se sídlem v San Franciscu. Nyní se řadí na přední příčky mezi všemi poskytovateli krátkodobého ubytování i těmi, kteří poskytují tradiční ubytovací služby, jako jsou například hotely nebo penziony.

Platforma funguje na principu zprostředkování obchodu mezi poptávajícími neboli hosty a nabízejícími neboli hostiteli. Hostitelé na platformě inzerují své volné místnosti, byty či domy k pronájmu a hosté si z nich následně vybírají. Na základě spokojenosti uvádějí hosté jednotlivým hostitelům hodnocení, dle kterých se určuje jejich popularita. Hostitelé se mohou dostat až na status tzv. Superhostitele. Jednotlivé nabídky umístěné na této platformě by měly obsahovat název, fotografie ubytování, popis ubytování a především cenu, jež je uvedena jako cena za noc a celková cena, dle vybraného počtu nocí.

K Airbnb je v dnešní době připojeno více než 220 zemí a regionů a kolem 110 tisíc měst a obcí, jejichž nabídky skrze platformu jsou aktivní. Na Airbnb poskytuje své volné prostory k pronájmu až 4 miliony hostitelů, jež doposud ubytovali cca 1 miliardu hostů. (Airbnb Newsroom, 2022)

Dle společnosti AIRDNA (n.d.a) jsou zjištěny následující údaje, jež se týkají Airbnb v Praze.

Tabulka 1: Rozdělení aktivních jednotek v Praze

Typ	Počet jednotek (%)	Počet jednotek
Celý dům/byt	80 %	3 400
Soukromý pokoj	18 %	765
Sdílený pokoj	2 %	85
Celkem aktivních jednotek	100 %	4 250

Zdroj: AIRDNA (n.d.a), zpracováno autorkou

Sdílená ekonomika v oblasti poskytování krátkodobého ubytování vznikla na principu poskytnutí volného lůžka ve svém bytě či pokoji, přičemž byl tento prostor sdílen současně s hostitelem. Jak je možné vidět, v dnešní době se velmi snížila nabídka sdílených pokojů a 80 % aktivních jednotek tvoří celé domy či byty, přičemž hostitel už není těchto prostorů součástí.

Tabulka 2: Údaje o Airbnb – Praha

Průměrná denní sazba	1 300 Kč
Medián měsíčních příjmů	19 900 Kč
Obsazenost	63 %
Průměrný počet osob v jednom ubytování	4,5
Průměrný počet přenocování	2,25

Zdroj: AIRDNA (n.d.a); Český statistický úřad (2022), zpracováno autorkou

Na základě zmíněných údajů jsou vypočteny výše zatížení v rámci poplatku z pobytu v Praze. Údaje zahrnují také průměrný počet přenocování, jenž dle Českého statistického úřadu (2022) za rok 2021 se nachází na hodnotě 2,25.

6.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Příjem z ubytovací služby nebo příjem z nájmu?

Zásadním faktorem pro zdanění příjmů, jež plynou poskytovatelům, je určení, zda se jedná o příjem z ubytovacích služeb či příjem z nájmu.

Základním bodem pro určení typu příjmu je především charakter a délka poskytovaného ubytování, zda je ubytování poskytováno z dlouhodobému charakteru nebo pouze na krátké období, přechodně, za účelem ubytování turistů, studentů anebo sezonních zaměstnanců. Krátkodobé ubytování je poskytováno na kratší časový úsek, pravidelně a opakovaně.

Dalším bodem je hodnocení poskytovaných služeb spojených s nabízeným ubytováním. V případě, že jsou zajištěny základní, nezbytné služby jako je dodávka tepla a vody, svoz komunálního odpadu, osvětlení společných prostor a jejich úklid, provoz výtahu aj., jedná se o poskytování nájmu neboli dlouhodobé ubytování. Pokud poskytovatel nabízí k těmto základním službám dále například stravování, úklid po ukončení ubytování, ložní prádlo a jeho výměnu, toaletní potřeby aj., jedná se o ubytovací služby (Grygarová, 2020).

Dále lze rozlišit nájem a ubytovací služby podle typu nabídky neboli inzerátu a nastavené ceny. Ceny za dlouhodobé ubytování jsou většinou uváděny na měsíční bázi. Pro krátkodobé ubytování se většinou uvádí cena za noc (etržby, n.d.).

Tudíž lze jednoznačně určit, že poskytování krátkodobého ubytování přes Airbnb se řadí pod ubytovací služby, které dále podléhají dani dle Zákona o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. § 7 Příjmy ze samostatné činnosti.

V případě pronájmu majetku, jenž spadá pod obchodní majetek, dochází ke zdanění také podle § 7 Příjmy ze samostatné činnosti.

Poskytování dlouhodobého ubytování, kdy pronajímané ubytovací prostory nespádají pod obchodní majetek, se zdaňuje dle Zákona o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. § 9 Příjmy z nájmu.

Příjmy ze samostatné činnosti

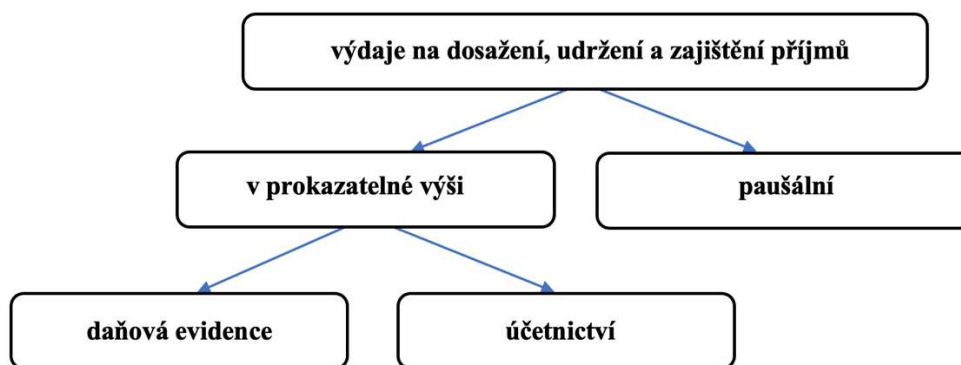
Poskytování krátkodobého ubytování přes platformu Airbnb, jak již bylo zmíněno se řadí pod § 7 Příjmy ze samostatné činnosti.

Dle § 7 Příjmy ze samostatné činnosti zahrnují:

- příjem ze zemědělské výroby,
- příjem ze živnostenského podnikání,
- příjem z jiného podnikání.

Příjmy ze samostatné činnosti lze snížit o výdaje, které pomáhají dosáhnout, zajistit a udržet tento příjem. Poplatník má možnost se rozhodnout mezi dvěma způsoby výdajů, jež bude uplatňovat. Následující obrázek zobrazuje způsoby, kterými lze uplatnit výdaje u příjmu ze samostatné činnosti.

Obrázek 5: Možnosti uplatňování výdajů

Zdroj: Vančurová a kol. (2020), zpracováno autorkou

V případě zvolení výdajů v prokázané výši nese fyzická osoba riziko, jenž je spojené s vykazováním výdajů. Pro zjednodušení lze využít paušální výdaje neboli výdaje procentem z příjmu, které jsou dle Vančurové a kol. (2020) stanovené následovně:

- zemědělská výroba – 80 %, výdaje lze uplatnit maximálně do částky 800 000 Kč,
- **živnostenské podnikání – 60 %, maximum 600 000 Kč,**
- nájem majetku spadajícího do obchodního majetku – 30 %, maximum 300 000 Kč,
- jiné příjmy ze samostatné činnosti – 40 %, maximum 400 000 Kč.

Pokud má poskytovatel krátkodobého ubytování živnostenské oprávnění, má nárok na uplatnění 60 % paušálních výdajů. V případě, že poskytovatel živnostenské oprávnění nevlastní, může si uplatnit pouze paušální výdaje ve výši 40 %.

Poskytování krátkodobého ubytování spadá pod ubytovací služby, tudíž každý poskytovatel musí vlastnit živnostenské oprávnění. Pokud poskytovatel živnostenské oprávnění nemá, podniká nelegálně a hrozí mu sankce, a navíc nemůže využívat stejných výhod jako poskytovatel s živnostenským oprávněním (Ministerstvo financí ČR, 2020).

V případě uplatňování skutečných výdajů je poskytovatel povinen vést účetnictví nebo daňovou evidenci a v případě paušálních výdajů má povinnost vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek (Pokorná, 2022).

Dílčí základ daně je dán snížením příjmů výdaji za zdaňovací období (kalendářní rok). Výpočet daňové povinnosti je znázorněn na následujících příkladech, ve kterých je zobrazeno využití paušálních výdajů ve výši 60 % a 40 % a v jakém případě je lepší využít výdaje v prokazatelné výši, či výdaje procentem z příjmu.

Živnostenské podnikání – paušální výdaje ve výši 60 %

Z dat společnosti AIRDNA byl stanoven medián měsíčních příjmů za posledních 12 měsíců na území Prahy. Tento medián je ve výši 19 900 Kč. Roční příjmy jsou tedy ve výši 238 800 Kč. V prvním případě bude brána v potaz fyzická osoba, jež vlastní živnostenské oprávnění. Osoba uplatňuje výdaje procentem z příjmu, tedy 60 %.

Tabulka 3: Výpočet DPFO s paušálními výdaji ve výši 60 %

Roční příjmy		238 800 Kč
Výdaje	60 %	143 280 Kč
Dílčí základ daně		95 520 Kč
DPFO	15 %	14 328 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Výdaje fyzické osoby po výpočtu dle paušálních výdajů činí 143 280 Kč. Využití výdajů v prokazatelné výši by bylo výhodnější pouze v případě, že by tuto částku převyšovaly, tím by se snížil dílčí základ daně a zároveň by se snížila i daňová povinnost.

Dále z dílčího základu daně lze vypočítat výši daně. V případě fyzických osob se jedná o 15 %. Daň je tedy ve výši 14 328 Kč.

Jiné příjmy ze samostatné činnosti – paušální výdaje ve výši 40 %

V druhém případě byla zvolena opět fyzická osoba s měsíčním příjmem 19 900 Kč, tedy ročním příjmem ve výši 238 800 Kč, ale nyní už bez živnostenského oprávnění. Tato osoba může uplatňovat výdaje procentem z příjmu pouze ve výši 40 %.

Tabulka 4: Výpočet DPFO s paušálními výdaji ve výši 40 %

Roční příjmy		238 800 Kč
Výdaje	40 %	95 520 Kč
Dílčí základ daně		143 280 Kč
DPFO	15 %	21 492 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

V porovnání s prvním případem je možné vidět, že DPFO u osoby s živnostenským oprávněním je výrazně nižší.

Sociální a zdravotní pojištění

Dle Zákona č. 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění a Zákona č. 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti má každá fyzická osoba povinnost, jež má zdanitelný příjem, platit sociální a zdravotní pojištění, tudíž poskytovatelé ubytovacích služeb těmto odvodům podléhají také. Zdanitelný příjem je pojem, jenž je používán ve spojení se sociálním pojištěním. Sociální pojištění je složeno z důchodového pojištění (28 %) a státní politiky zaměstnanosti (1,2 %), celkem tedy osoba samostatně výdělečně činná odvádí 29,2 %. Zdravotní pojištění činí 13,5 %.

Daňový základ sociálního a zdravotního pojištění, jenž je tvořen dílčím základem daně z příjmů ze samostatné činnosti se používá pro stanovení vyměřovacího základu. Jak již bylo zmíněno, jsou dány příjmy a výdaje, které slouží na zajištění, dosažení a udržení příjmů. Vyměřovací základ je tvořen 50 % dílčího základu daně (Vančurová a kol., 2020).

Výše sociálního a zdravotního pojištění v případě fyzické osoby s ročními příjmy ve výši 238 800 Kč a paušálními výdaji ve výši 60 % jsou zobrazeny v následující tabulce.

Tabulka 5: Sociální a zdravotní pojištění

Dílčí základ daně		95 520 Kč
Vyměřovací základ	50 %	47 760 Kč
Sociální pojištění	29,2 %	13 946 Kč
Zdravotní pojištění	13,5 %	6 448 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Roční výše sociálního pojištění je 13 946 Kč a výše zdravotního pojištění je 6 448 Kč.

6.1.2 Daň z příjmů právnických osob

V případě, že by ubytovací služby poskytovala právnická osoba, pak by předmět daně dle Zákona o daních z příjmů č. 586/1992 Sb. § 18 tvořily příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. Příjmy z ubytovacích služeb jsou následně vykazovány v daňovém přiznání k dani z příjmu právnických osob (Petlachová, 2017).

6.1.3 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty (DPH), je nepřímou daní, jež se neváže na konkrétní osobu, ale na konkrétní službu či zboží. Dle Zákona č. 235/2004 Sb. je k dani povinná osoba jako taková, která má místo plnění v tuzemsku. Místo plnění, při poskytování služeb týkající se nemovitých věcí, tedy ubytovacích služeb, je tam, kde se nachází daná nemovitost. Poskytovatelé služeb se dělí na neplátce a plátce DPH.

Neplátce DPH

Poskytovatel ubytovacích služeb je příjemcem elektronické služby, kterou poskytuje společnost Airbnb, jež nemá sídlo ani provozovnu v tuzemsku. Elektronickou službou v tomto případě je poskytování zprostředkovatelské služby, jež zahrnuje placení servisních poplatků. V tomto případě se stává poskytovatel ubytovacích služeb osobou povinnou k dani. Tento servisní poplatek hradí poskytovatel v souvislosti s vykonáváním ekonomické činnosti, přičemž se neohlíží na skutečnost, zda je poskytovatel vlastníkem živnostenského oprávnění. DPH musí odvést každý poskytovatel neboli ubytovatel, přičemž není stanovena minimální výše poplatku nebo výše obratu poskytovatele ubytovacích služeb přes Airbnb (Petlachová, 2017).

V případě přijetí služby, jež má místo plnění v tuzemsku od osoby neboli poskytovatele těchto služeb, který nemá sídlo ani provozovnu v tuzemsku, se ubytovatel stává osobou povinnou k dani a v den přijetí této služby se stává identifikovanou osobou. Poskytovatel neboli ubytovatel je povinen registrovat se jako identifikovaná osoba pro přeshraniční plnění nejdéle do 15 dnů od přijetí této služby (Jak podnikat, 2021).

Další možností je, že se poskytovatel ubytovacích služeb registruje jako identifikovaná osoba dobrovolně, před přijetím první služby od poskytovatele služeb tedy Airbnb.

Povinnost podat přiznání k dani z přidané hodnoty má podnikatel jen pokud mu v daném měsíci vznikla daňová povinnost. V případě, že v daném měsíci poskytovatel ubytovacích služeb nezaplatí žádný servisní poplatek, jelikož neprovede žádnou transakci s hosty, není povinen podávat toto přiznání (Pokorná, 2021).

Dle údajů Airbnb (2021) si platforma účtuje servisní poplatek ve výši 3 % z celkové ceny poskytovaného ubytování. V tomto případě je servisní poplatek vypočítán z mediánu měsíčních příjmů z dat společnosti AIRDNA, dále lze vypočítat daňovou povinnost fyzické osoby. Výpočet je znázorněn dále v tabulce.

Tabulka 6: Výše DPH ze servisního poplatku

Servisní poplatek	3 %	597 Kč
DPH	21 %	126 Kč

Zdroj: Vlastní zpracován, 2022

Dle toho výpočtu je dále možné zjistit celkovou výši DPH, kterou odvedou fyzické osoby za 1 měsíc poskytující ubytovací služby přes Airbnb v Praze. Dle společnosti AIRDNA je v dubnu 2022 aktivních 4 250 pronájmů.

Měsíční výnos, vypočítaný jako součin DPH na osobu a počet aktivních jednotek pronájmu, činí 535 500 Kč.

Plátce DPH

Plátce DPH je osoba povinná k dani a je zároveň registrovanou osobou. Povinností registrovat se k dani a stát se plátcem DPH mají poskytovatele, jež za posledních 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců překročili obrat ve výši 1 mil. Kč. V tomto případě se z identifikované osoby stává plátce DPH. Plátcem DPH se může poskytovatel stát také dobrovolně (Vančurová a kol., 2020).

Jelikož se osoby registrované k dani dělí na plátce DPH a identifikované osoby, což jsou tedy neplátci DPH, je zde rozdíl v možnosti odpočtu DPH a podávání kontrolního hlášení k dani z přidané hodnoty. Tuto možnost může využít pouze plátce DPH a zároveň má povinnost podávat kontrolní hlášení (Generální finanční ředitelství, 2017).

Poskytovatel ubytovacích služeb, který je plátce DPH ať už se přihlásil dobrovolně nebo je povinen podávat přiznání k dani z přidané hodnoty, je povinen odvést daň

ze servisního poplatku stejným způsobem jako identifikovaná osoba, a navíc má povinnost zdanit i svůj příjem z poskytovaných služeb hostům.

Následná tabulka představuje daňovou povinnost fyzické osoby s měsíčním příjmem ve výši zmiňovaného mediánu. Nelze dále přímo určit počet fyzických osob, jež jsou plátcí daně, tudíž nelze stanovat měsíční výši celkového DPH pro území Prahy.

Daň za ubytovací služby je ve výši 10 %.

Tabulka 7: Výše DPH

	Výše	Sazba daně	DPH
Měsíční příjem	19 900 Kč	10 %	1 990 Kč
Servisní poplatek	597 Kč	21 %	126 Kč
DPH celkem			2 116 Kč

Zdroj: Vlastní zpracován, 2022

Fyzická osoba je povinna podat přiznání k dani z přidané hodnoty s daňovou povinností ve výši 2 116 Kč.

6.1.4 Poplatek z pobytu

Dle Zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, je poplatníkem osoba, jež není v dané obci přihlášená. Plátcem tohoto poplatku je poskytovatel ubytovacích služeb, který má povinnost tento poplatek vybrat od poplatníka neboli hosta. Tento pobyt může trvat nejvýše 60 po sobě následujících kalendářních dnů. Do základu poplatku se započítává počet dnů krátkodobého ubytování, s výjimkou prvního dne. Sazbu poplatku lze stanovit nejvýše na 50 Kč. Od poplatku jsou osvobozené osoby mladší 18 let, osoby se zdravotním postižením a obchodní cestující.

Evidenční povinnost

Každý poskytovatel má povinnost vést evidenční knihu, ať v elektronické nebo listinné podobě. Poskytovatel musí za každé zařízení, které nabízí v rámci společnosti Airbnb vést evidenční knihu zvlášť.

Evidenční kniha musí dle Zákona č. 565/1990 Sb., § 3g obsahovat následující údaje:

- *den počátku a den konce pobytu,*
- *jméno, popřípadě jména, příjmení a adresu místa přihlášení nebo obdobného místa v zahraničí,*
- *datum narození,*
- *číslo a druh průkazu totožnosti,*
- *výše vybraného poplatku, nebo důvod osvobození od poplatku.*

Každá obec může zavést svou výši místního poplatku. Tento poplatek zavádí na základě obecně závazné vyhlášky, která upravuje sazbu poplatku, termín podání ohlášení a splatnost poplatku. Poskytovatel, jenž nabízí krátkodobé ubytování má povinnost registrovat se na místním úřadě (Portál hlavního města Prahy, 2020).

Výše místního poplatku od 1. 1. 2022 na území Prahy činí 50 Kč za osobu na den s výjimkou prvního dne pobytu. Dle Českého statistického úřadu (2022) průměrným počtem přenocování za rok 2021 na území Prahy je 2,25 nocí.

Pro výpočet poplatku z pobytu na území Prahy za měsíc je nutné znát sazbu, průměrný počet přenocování, průměrný počet ubytovaných hostů v jednom ubytování a počet aktivních jednotek. Průměrně se v jednom ubytování ubytuje 4,5 hostů. Do výpočtu jsou zahrnuta data z tabulky č. 2. Výpočet je následovný:

$$50 \times 2,25 \times 4,5 \times 4\,250 = \mathbf{2\,151\,563\,Kč}$$

Výpočet znázorňuje příjem do rozpočtu města Prahy při plné vytíženosti aktivních jednotek. Dále zle do výpočtu zařadit průměrnou obsazenost. Která je dle společnosti AIRDNA na hodnotě 63 %. Výpočet zahrnující průměrnou obsazenost je následovný:

$$50 \times 2,25 \times 4,5 \times 4\,250 \times 0,63 = \mathbf{1\,355\,485\,Kč}$$

V případě zahrnutí průměrné obsazenosti do výpočtu je příjem do rozpočtu města Prahy ve výši 1 355 485 Kč.

Od počátku roku 2021 došlo v Praze ke zvýšení poplatku z pobytu z původních 21 Kč na 50 Kč. V Praze jsou dlouhodobě stanoveny poplatky na nejvyšší úrovni mezi jednotlivými městy, a to především z důvodu vyššího cestovního ruchu. Magistrát města Prahy chce rozdíl ze zvýšeného poplatku využít k podpoře turismu a vložit ho do rozpočtové fondu, který bude sloužit právě k této podpoře. V listopadu 2021

podepsali zástupci magistrátu města Prahy memorandum s Asociací hotelů a restaurací v ČR a společností Prague City Tourism. Díky zvýšení poplatku z pobytu je možné financovat například propagaci Prahy v zahraničí a přispět ke zvýšení příjezdového turismu (Očenášková, 2021).

6.2 Airbnb v Německu

Dle AIRDNA (n.d.b) jsou zjištěny následující údaje, jenž se týkají Airbnb v Berlíně.

Tabulka 8: Rozdělení aktivních jednotek v Berlíně

Typ	Počet jednotek (%)	Počet jednotek
Celý dům/byt	67 %	3 936
Soukromý pokoj	31 %	1 821
Sdílený pokoj	2 %	118
Celkem aktivních jednotek	100 %	5 875

Zdroj: AIRDNA (n.d.b), zpracováno autorkou

Sdílená ekonomika v Německu je na tom velmi podobně jako v České republice. Rozdíl lze spatřit v tom, že v Německu je proti ČR nabízeno procentuálně více soukromých pokojů, a naopak je nabízeno méně celých domů či bytů. Počet nabízených celých domů a bytů opět zastupuje největší část nabízených aktivních jednotek, a to ve výši 67 %.

Tabulka 9: Údaje o Airbnb – Berlín

Průměrná denní sazba	95 €
Medián měsíčních příjmů	1 200 €
Obsazenost	69 %
Průměrný počet osob v jednom ubytování	3,8
Průměrný počet přenocování	3

Zdroj: AIRDNA (n.d.b); Statista (2022), zpracováno autorkou

Na základě výše zmíněných údajů jsou vypočteny výše zatížení v rámci turistické daně v Berlíně. Údaje pro výpočet týkající se turistické daně zahrnují také hodnotu průměrného počtu přenocování, jenž dle dat Statista (2022) za rok 2021, byla na hodnotě 3.

6.2.1 Daň z příjmů fyzických osob

Stejně jako v České republice je nejdříve nutné specifikovat, zda se jedná o příjmy z pronájmu či příjmy ze samostatné činnosti. Dle jednotlivých prvků, jako jsou speciální služby, délka poskytovaného ubytování, profesionalita či výše příjmu, lze blíže specifikovat, o jaké příjmy se jedná.

Poskytování krátkodobého ubytování je možné zařadit do Zákona o daních z příjmů (EStG) § 21 Příjmy z pronájmu a leasingu, který zahrnuje:

- Příjmy z pronájmu a pronájmu nemovitých věcí,
- Příjmy z pronájmu a leasingu hmotného majetku,
- Příjmy z dočasného převodu práv,
- Příjem z prodeje pohledávek z nájmu a leasingu.

Pod § 21 Příjmy z pronájmu a leasingu spadají veškeré dlouhodobé pronájmy a poskytování krátkodobého ubytování přes zprostředkovatelské platformy, jako je Airbnb. Hostitel neposkytuje navíc speciální služby ve smyslu denní pokojové služby, nabídky snídaně nebo dostupnosti personálu, který je možné kdykoliv kontaktovat. Do těchto speciálních služeb se neřadí poskytnutí ložního prádla, ručníků a konečného úklidu (Schön, 2017).

V případě, že poskytovatel ubytování přes Airbnb jedná samostatně a udržitelně, jedná se o podnikatelskou činnost neboli osobu samostatně výdělečně činnou. Poskytování ubytování je udržitelné, pokud toto poskytování směřuje k dosažení příjmů. Dle finančních úřadů příležitostný pronájem bytu či místností není výslovně podnikatelskou činností. Podle judikatury a finančních úřadů je nutné zvážení jednotlivých případů. Jedním z prvků, dle kterých je možné se přiklonit k podnikání je status „Superhostitele“ na Airbnb, mnoho kladných recenzí či míra profesionality. O udržitelnosti lze hovořit i v případě, pokud doba nájmu převáží dobu vlastního užívání či jsou navíc poskytovány výše zmíněné speciální služby (Haufe Steuer Office Excellence, n.d.).

Ve většině případu spadá krátkodobý pronájem přes Airbnb pod § 21 EStG, pokud by se jednalo o komerční příjem, ve smysl udržitelné a nezávislé ekonomické činnosti se záměrem dosažení zisku, jednalo by se dle Zákona o daních z příjmů o § 15 Příjmy

z obchodní činnosti. Záleží na okolnostech jednotlivých případů, jako jsou již zmíněné speciální služby, míra profesionality či výše příjmů (Rudolph Rechtsanwälte, n.d.).

Například v Berlíně je potřeba povolení, pokud hostitel plánuje pronajmout více než 50 % obytné plochy. Pokud je poskytován pouze pokoj, povolení není potřeba, stačí pouze pronájem nahlásit na okresním úřadě. Pokud je však pronajímán celý byt, je nutné mít povolení a zaplatit jednorázový poplatek (Rudolph Rechtsanwälte, n.d.).

Pro uplatnění výdajů lze využít pouze skutečné výdaje, mezi které se řadí úklidová služba za úklid pronajatých místností nebo také řemeslník. Daňově uznatelné jsou pouze bankovní převody, platby v hotovosti daňově uznatelné nejsou. Je důležité mít ke všem těmto skutečnostem fakturu, která musí být doložena k daňovému přiznání (Taxfix, 2022).

Pokud příjem z pronájmu přes Airbnb dosažený za jeden rok nepřekročí částku 520 € není povinné jej uvádět do daňového přiznání. Tento limit se týká pouze vlastníků, kteří svůj byt či dům pronajímají dočasně (Taxfix, 2022).

Zdanitelný příjem (zvE) je část příjmů, která tvoří základ pro výpočet daně z příjmů. Vypočte se jako rozdíl ročních příjmu a ročních výdajů (Finanz-tools.de, 2022).

V Německu je stanoven tzv. základní příspěvek, který slouží také jako spodní hranice pro placení daně z příjmů. Pokud se zdanitelný příjem nachází pod touto hranicí, vychází daňová povinnost nulová. Tento příspěvek se každý rok zvyšuje. V roce 2021 je tento příspěvek ve výši 9 744 € pro jednotlivce a 19 488 € pro manželský pár.

Průměrná daňová sazba vyznačuje výši daně z celkových příjmů. Daňová povinnost nastává ve chvíli, kdy je přesáhnut základní příspěvek, přičemž daň je vypočtena pouze za příjem nad zmiňovaný základní příspěvek. Tudíž průměrná daňová sazba z celého příjmu je nižší než sazba daně z příjmu (VLH, 2022).

Sazba daně není jednotná pro různé výše příjmu. Odvíjí se od výše zdanitelného příjmu a pohybuje se v rozmezí 14–45 %.

Následující tabulka zobrazuje způsob výpočtu daně z příjmu v závislosti na výši zdanitelných příjmů.

Tabulka 10: Výpočet daně z příjmu

Rozmezí zdanitelných příjmů (zvE)	Výpočet daně z příjmů (ESt)
$zvE \leq 9\,744 \text{ €}$	$ESt = 0$
$9\,745 \text{ €} \leq zvE \leq 14\,753 \text{ €}$	$y = (zvE - 9\,745) / 10\,000$ $ESt = (995,21 * y + 1\,400) * y$
$14\,754 \text{ €} \leq zvE \leq 57\,918 \text{ €}$	$z = (zvE - 14\,754) / 10\,000$ $ESt = (208,85 * z + 2\,397) * z + 950,96$
$57\,919 \text{ €} \leq zvE \leq 274\,612 \text{ €}$	$ESt = 0,42 * zvE - 9\,136,63$
$274\,613 \leq zvE$	$ESt = 0,45 * zvE - 17\,374,99$

Zdroj: BMF Amtliches Lohnsteuer-Handbuch (2021), zpracováno autorkou

Dle dat společnosti AIRDNA je medián měsíčních příjmů za posledních 12 měsíců v Berlíně 1 200 €. Roční příjmy fyzické osoby jsou ve výši 14 400 €. Pro výpočet autorka stanovila skutečné měsíční výdaje v hodnotě 700 €, tudíž roční výdaje činí 8 400 €. Zdanitelný příjem je dán snížením příjmů výdaji.

Tabulka 11: Výpočet daně z příjmů fyzických osob

Roční příjmy	14 400 €	
Výdaje	8 400 €	
Zdanitelný příjem	6 000 €	
ESt	15 %	0 €

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Jelikož je zdanitelný příjem nižší než základní příspěvek 9 744 €, daň z příjmu se neplatí.

6.2.2 Živnostenská daň

Živnostenská daňová povinnost se uplatní pouze v případě, že poskytovatelé nabídnou ke svému ubytování navíc speciální služby, zmíněné výše anebo pokud je ubytování poskytováno celoročně, jako tradiční hotely či penziony. V tomto případě je nutné mít živnostenské oprávnění. Živnostenská daň je splatná, pokud je překročena částka 24 500 € ročně (Schön, 2017; Taxfix, 2022).

Sazba živnostenské daně se liší dle spolkových zemí, přičemž se nachází v rozmezí 200-600 %. Od roku 2004 jsou všechny obce povinné uplatňovat sazbu živnostenské daně na minimální hodnotě 200 %, aby se předešlo vzniku tzv. daňových rájů. V Berlíně je sazba živnostenské daně ve výši 410 %. Index živnostenské daně je jednotný, a to ve výši 3,5 %. Tato daň je vybírána obcemi a je jejich nejdůležitějším zdrojem daňových příjmů. Živnostenské příjmy se stanovují se zisku na základě určitých přírůžek či srážek (Lexoffice, n.d.).

Následující tabulka zobrazuje výpočet živnostenské daně v případě překročení minimální částky. Živnostenský příjem je stanovený na 50 000 €. Základ obchodního příjmu je vypočten jako rozdíl živnostenského příjmu a minimální hodnoty. Ze základu obchodního příjmu je pomocí indexu zjištěna hodnota, ze které je následně vypočtena výše živnostenské daně.

Tabulka 12: Výpočet živnostenské daně

Živnostenský příjem		50 000 €
Minimální hodnota		24 500 €
Základ obchodního příjmu		25 500 €
Index živnostenské daně	3,5 %	892,5 €
Živnostenská daň	410 %	3 659 €

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

6.2.3 Daň z obratu

Dle Zákona o dani z obratu § 4 Osvobození od daně pro dodávky a jiné služby je poskytování pronájmu dle § 21 osvobozeno od daně z obratu, naopak poskytování krátkodobého ubytování podnikatelem dle § 15 osvobozeno není.

Pokud osoba podléhá dani z obratu, je povinna ji odvádět také z příjmu z pronájmu přes Airbnb. V případě, že osoba poskytující krátkodobé ubytování přes Airbnb jedná samostatně a udržitelně, což vyjadřuje pravidelné pronájmy s přesahem doby vlastního užívání nad 6 měsíců nebo poskytování speciálních služeb, podléhá dani z obratu, jelikož jedná jako podnikatel (Haufe Steuer Office Excellence, n.d.).

Daň z obratu je splatná pouze pokud obrat v předchozím kalendářním roce přesáhl 22 000 € a v běžném roce se předpokládá, že překročí částku 50 000 €. V tomto případě

se jedná dle Zákona o dani z obratu o § 19 Zdanění malých podniků. Na krátkodobé pronájmy se vztahuje snížená sazba daně 7 % (Rudolph Rechtsanwälte, n.d.; Taxfix, 2022).

Tato problematika je zobrazována na údajích týkající se poskytování krátkodobého ubytování přes Airbnb v Berlíně, není zde povinnost daně z obratu, jelikož je v Berlíně možné pronajímat své prostory, přes tuto platformu, pouze 182 dní v roce a nejsou zde poskytovány speciální služby.

Turistická daň

Dle Zákona o obecních daních § 43 Turistická daň se tato daň vyměřuje všem osobám, jež jsou návštěvníky dané obce, ve které nejsou přihlášení k pobytu a jsou tudíž nerezidenty. Ubytovatelé jsou povinni hlásit obci ubytované nerezidenty a vybírat a odvádět obci turistickou daň. Údaje potřebné k výběru turistické daně musí být v obci předány elektronicky.

Turistická daň je nepřímou daní, jelikož ji za hosta platí ubytovací zařízení. Poskytovatel krátkodobého ubytování je tedy poplatníkem a jeho povinností je hostům tuto daň z přenocování připočíst k ceně za poskytnuté ubytování (Berlin.de, 2022).

Sazba turistické daně v Berlíně je 5 % z ceny za ubytování, nezahrnující případně jiné služby. Dani podléhá pouze soukromé přenocování, jenž je omezeno na 21 po sobě jdoucích dnů. Stejně jako v ČR jsou od této daně osvobozeni obchodní cestující (Bettensteuer.de, n.d.).

Průměrná cena ubytování přes Airbnb se v Berlíně pohybuje kolem 95 € na osobu za noc. Počet aktivních jednotek činí 5 875 a v jednom ubytování je průměrně 3,8 hostů. Dle dat Statista (2022) je v roce 2021 v Berlíně průměrná délka pobytu 3 noci.

Následující výpočet zahrnuje data z tabulky č. 9 a zobrazuje výši turistické daně pro území Berlína při plné obsazenosti:

$$(0,05 \times 95) \times 3 \times 3,8 \times 5\,875 = \mathbf{318\,131\,€}$$

Při aktuální obsazenosti 69 % je příjem do rozpočtu města následovný:

$$(0,05 \times 95) \times 3 \times 3,8 \times 5\,875 \times 0,69 = \mathbf{219\,511\,€}$$

Jelikož není tento příjem do rozpočtu města zanedbatelný je nutné jej regulovat a kontrolovat ubytovatele při vykazování a vedení evidence svých hostů.

6.3 P2P investice v České republice

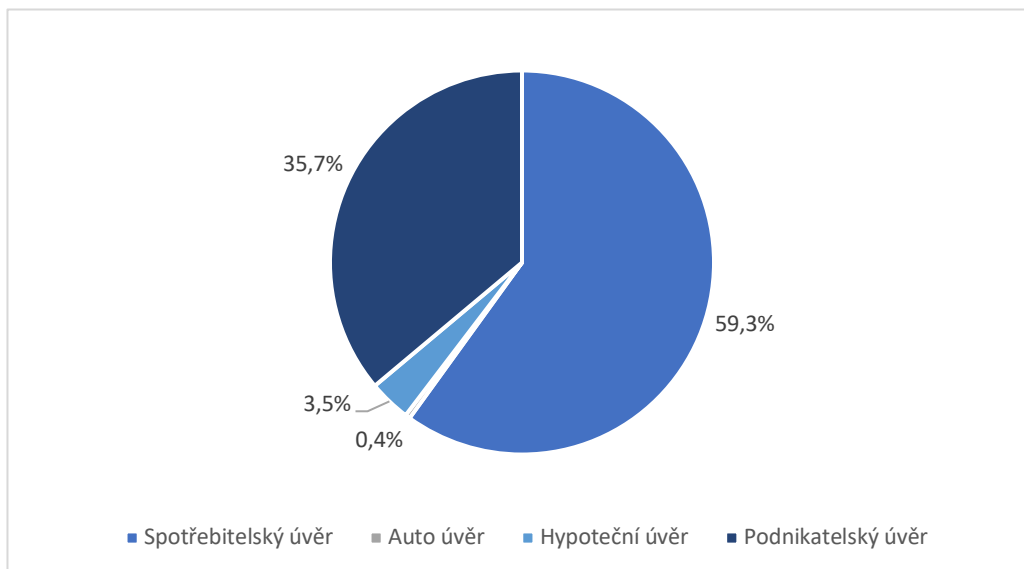
P2P investice dosáhly v posledních letech velké oblibě. V současnosti na trhu existuje velké množství těchto poskytovatelů, mezi které se řadí například Bondster, Mintos nebo Zonky. Tento způsob funguje jako alternativa k tradičním investicím a půjčkám.

Bondster

Bondster je investiční zprostředkovatelská platforma, jež byla založena roku 2017 v České republice. Nabízí mnoho investičních příležitostí, kdy investoři mohou investovat v rámci půjček jednotlivcům či podnikům. Platforma zajišťuje investorům snížení rizika, pomocí zajištění nemovitostmi nebo tzv. buyback guarantee, jenž je popsán níže. Od vzniku této platformy zde bylo proinvestováno více než 2,7 miliard Kč. Celkem se do platformy zaregistrovalo a investovalo do půjček více jak 15 tisíc investorů. Bondster požaduje poplatky za zprostředkování ve výši 1 % p.a. z investované částky. (Bondster, 2022).

Bondster nabízí investice v rámci několika různých typů úvěrů. Spotřebitelský úvěr, auto úvěr, hypoteční úvěr a podnikatelský úvěr. Procentuální zastoupení jednotlivých typů je uvedené v následujícím grafu.

Obrázek 6: Rozdělení dle typu úvěru – Bondster

Zdroj: Bondster (n.d.), zpracováno autorkou

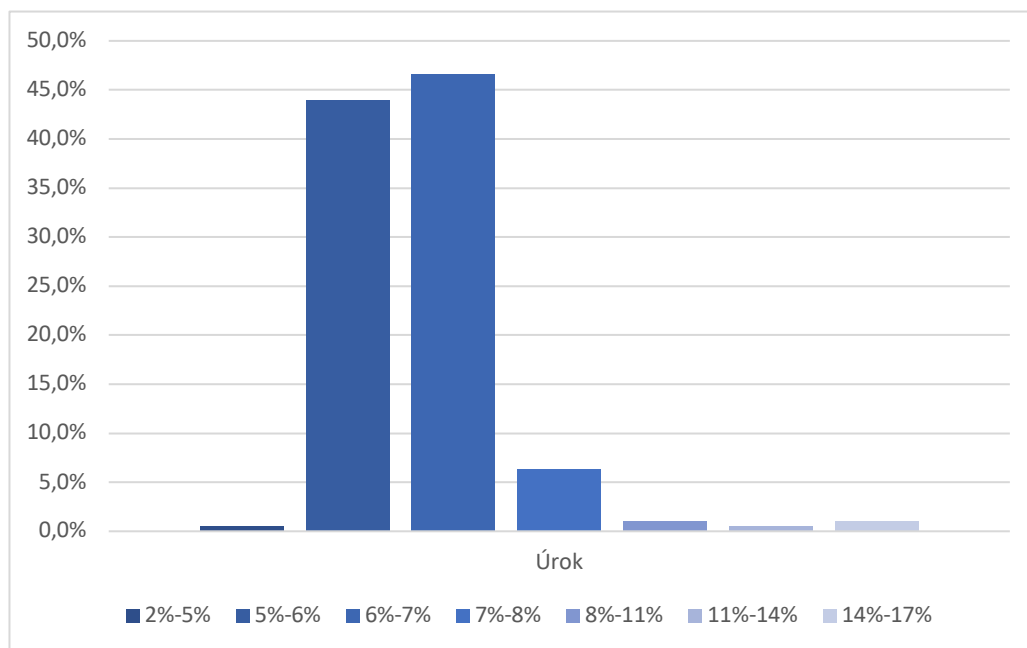
Jednotlivci nebo firmy, jenž požadují úvěr přes platformu Bondster, musí uvést o jaký úvěr se jedná, dále je uvedena výše požadovaného úvěru, výnos pro investory, účel úvěru,

případně obor podnikání, minimální doba investice, doba splatnosti a riziková třída. U jednotlivých nabídek se uvádí tzv. Loan To Value (LTV), což je procentuální podíl hodnoty daného úvěru vůči hodnotě zajištění. Čím je tato hodnota nižší, tím je vyšší míra zajištění (Česká národní banka, 2022).

$$LTV = \frac{\text{výše poskytnutného úvěru}}{\text{hodnota zastavené nemovitosti}} \times 100$$

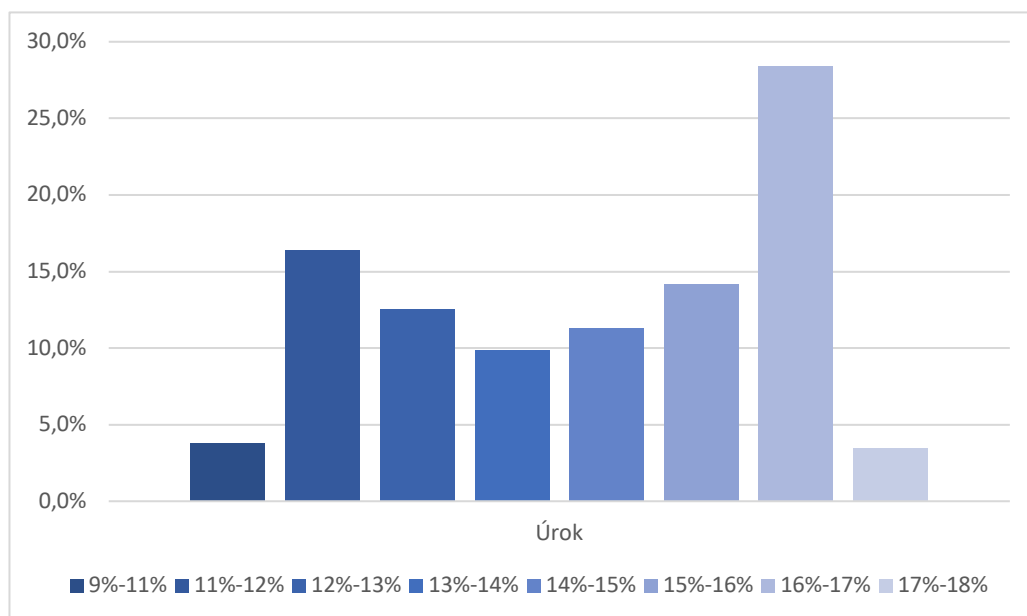
Na platformě Bondster dříve investovali primárně Češi, nyní jsou zde zaregistrováni i investoři z dalších 125 zemí. Platforma poskytuje vysoký výnos spolu se snížením rizika v rámci zajištění a umožňuje investice v eurech. V České republice je průměrný úrok za minulý rok na hodnotě 7,82 % a v rámci zahraničního investování až na hodnotě 14,09 %. (Bondster, n.d.; Bondster, 2022)

Obrázek 7: Nabídka poskytovaných úroků v rámci investování v českých korunách

Zdroj: Bondster (n.d.), zpracováno autorkou

Obrázek 8: Nabídka poskytovaných úroků v rámci investování v eurech

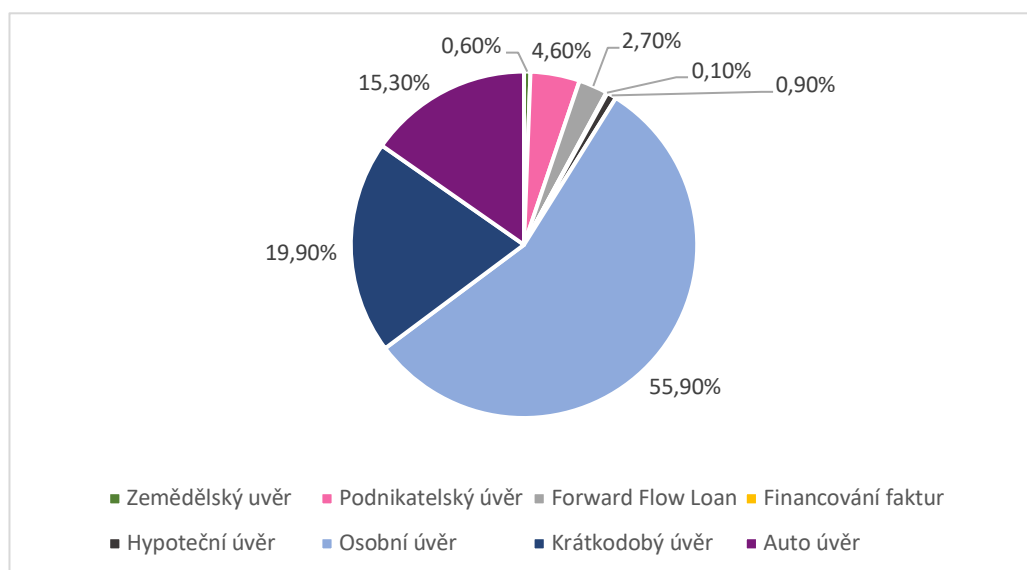
Zdroj: Bondster (n.d.), zpracováno autorkou

Mintos

Nejznámější zahraniční platforma Mintos byla založena v roce 2015. Mintos se vyznačuje jako globální tržiště, jež nabízí investování do různých typů úvěrů od hypotečních úvěrů, půjček na automobily, financování faktur, krátkodobých půjček, osobních půjček, podnikatelských úvěrů až po zemědělské úvěry (Mintos, 2022).

Procentuální zastoupení zobrazuje následující graf.

Obrázek 9: Rozdělení dle typu úvěru – Mintos

Zdroj: Mintos (n.d.), zpracováno autorkou

Podíl této platformy na evropském trhu dosahuje 43,5 %. Celkem bylo skrze tuto platformu od jejího vzniku investováno 8 miliard euro. V rámci této platformy se registrovalo více než 428 tisíc uživatelů. Průměrný výnos se v minulých letech pohyboval kolem 12 %, nejvyšší nabízený výnos je cca 18 % (Mintos, n.d.; Rosulek, 2021).

Stejně jako platforma Bondster nabízí Mintos také buyback guarantee, jenž snižuje riziko spojené s investováním v rámci platformy. Výhodou této platformy je, že nabízí registraci zdarma a funguje bez poplatků (Rosulek, 2021).

6.3.1 Daň z příjmů fyzických osob

U zdanění P2P půjček opět vyvstává problém, zda spadají úroky z výnosu dle Zákona o daních z příjmů pod § 8 Příjmy z kapitálového majetku nebo § 10 Ostatní příjmy. Oba tyto režimy lze dále dělit podle zahraničních a domácích investic.

Dle Zákona o daních z příjmů § 8 Příjmy z kapitálového majetku, odst. 1 písmene g) se do tohoto zákona řadí úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů nebo zápůjček, úroky z prodlení, poplatky z prodlení a úroky z práva na dorovnání.

§ 8 odst. 1 písmeno g) vyjadřuje, že úroky z poskytnutých úvěrů se řadí právě do toho paragrafu, to ale neplatí v případě společností, kde nefunguje přímý vztah investora a dlužníka, ale vstupuje mezi ně třetí stran, jakožto zprostředkovatelská platforma, jenž neposkytuje odkup pohledávek, ale tzv. participace, které fungují na principu kreditních derivátů (Finlord, 2022).

V případě participace investor získá právo účastnit se ve stanoveném rozsahu na výnosech a úbytcích určitého úvěru, který je poskytnut klientovi danou společností, a to tím, že získá právo na úrokový výnos, vypořádací částku či jinou částku. V tomto případě, se nebude jednat o výše zmíněný § 8 ZDP, jelikož participace, jakožto kreditní derivát, spadají pod § 10 ZDP (Zonky, 2022).

Investor musí nejprve rozlišit, zda investuje své peněžní prostředky přímo do určitého úvěru, jakožto postoupení pohledávek nebo investuje do participací prostřednictvím zprostředkovatelské platformy.

Výhoda pro investory s nízkým kapitálem nastává v případě, že mají příjmy ze závislé činnosti a jejich ostatní příjmy dle § 7 ZDP až § 10 ZDP nepřesahují příjmy ve výši 6 000 Kč. V tomto případě nedochází ke zdanění (Zaňka, 2019).

Při zdanění není rozdíl mezi tím, zda výnos z investic a jistinu investor ihned převede na svůj účet nebo zda bude výnos s jistinou dále investovat. V obou případech musí dojít ke zdanění výnosů z investice (Řeháková, 2021).

Zdanění domácích výnosů z investic dle § 8 ZDP

Dle § 8 ZDP lze zdanit pouze takový typ úvěru jako je postoupení pohledávky, kdy existuje přímý vztah investora a dlužníka, přičemž platforma funguje pouze jako zprostředkovatel. Investor má možnost nákupu pohledávek, které může nabízet na sekundárním trhu, dále ze strany společnosti může nastat tzv. buyback, obě tyto varianty způsobují vznik ekonomických nákladů (Finlord, 2019).

Některé společnosti neboli nebankovní instituce nabízí tzv. buyback guarantee, který vyjadřuje záruku zpětného odkupu. Tato záruka má poskytnout investorům větší jistotu v případě nesplacení půjčky dlužníkem. Záruka nabude účinnost v rozmezí 30 až 90 dnů, kdy se dlužník opozdí s placením. Platformy nabízí částečné či celé odkoupení pohledávky. V závislosti na záruce je platforma schopna věřiteli kompenzovat zbývající jistinu, část či všechny úroky a poplatky z prodlení. Tato záruka ale zcela neeliminuje riziko spojené s P2P půjčkami. Dalším rizikem, jež může nastat je, pokud se platforma jakožto zprostředkovatel úvěru dostane do úpadku a nebude moct dostát výše zmíněné záruce (Schmidt, 2021).

Nevýhody zdanění dle § 8 ZDP vychází z nemožnosti uplatnit si náklady oproti příjmu. Veškeré transakce spojené s nákupem pohledávek, což mohou být poplatky zprostředkovatelské platformě, nabízení pohledávek na sekundárním trhu či nesplacení investované částky dlužníky a s tím spojený buyback, způsobují ekonomické náklady navíc. Investor nemá možnost si tyto transakce započíst jako náklady, jež by snížily základ daně jeho daňového přiznání a tím by se snížila i daňová povinnost (Finlord, 2019).

Investor, jak je již výše zmíněno, si nemůže započíst náklady, to platí i v případě ztráty, jenž je způsobená nesplacením ze strany dlužníka. Výše daně investora, který se ocitne ve ztrátě, je nulová. Tuto ztrátu nelze započítat ani proti příjmům plynoucím dle § 6 ZDP až § 10 ZDP. Ztrátu lze započíst vůči příjmu z jiné zprostředkovatelské platformy, pouze v případě, pokud investor investuje u obou platforem v rámci postoupení pohledávek. Dále lze ztrátu započíst vůči příjmům ze zahraničních platforem a naopak, opět se musí jednat pouze o pohledávky (Finlord, 2022).

Zdanění zahraničních výnosů z investic dle § 8 ZDP

Investoři investující pod zahraničními platformami, které jsou založeny na stejném principu jako ty tuzemské, daní své příjmy stejným způsobem dle § 8 ZDP. Jediným rozdílem je zde převod zahraniční měny na českou. Tento převod je uskutečněn pomocí jednotného směnného kurzu, jenž je stanoven Generálním finančním ředitelstvím, a to dle sazebníku České národní banky. Dalším způsobem je převod zahraniční měny dle § 38 ZDP pomocí účetních postupů, jenž mají složitější charakter, ale mnohem více zobrazují realitu. Tento postup převodu zabere více práce, jelikož investoři si musí u každého případu zaznamenat aktuální měnový kurz (Finlord, 2022; Zákon o daních z příjmů § 38).

Zdanění domácích výnosů z investic dle § 10 ZDP

Participace, jenž poskytují některé zprostředkovatelské platformy spadají pod § 10 ZDP Ostatní příjmy odst. 1 písmene b) příjmy z úplatného převodu jiné věci.

Ke zdanění dochází pouze tehdy, pokud jsou výdaje nižší než příjmy, výdaje lze uplatnit pouze do výše příjmu. Tudíž v případě investice s víceletou splatností, investor započte v prvním roce pouze část z investované částky do výše příjmu, pokud v druhém roce budou již příjmy vyšší než zbývající investovaná částka, započte ji investor v celé zbývající výši (Schönbauer, 2022).

Vzniklé náklady na participace, jenž spadají pod deriváty lze započíst a uplatnit je vůči příjmům. Nákladem můžou být zaplacené poplatky zprostředkovatelské platformě. Opět stejně jako u postoupení pohledávek dle § 8 ZDP zde nelze započíst ztrátu vzniklou neplacenou půjčkou dlužníkem, opět by zde vznikla nulová daňová povinnost. Započtení ztráty funguje na stejném principu, jako u § 8 ZDP, jen se zde berou v úvahu naopak pouze participace (Finlord, 2022; Schönbauer, 2022).

Do nákladů lze dále započíst různé poradenské služby, které investor využije za účelem dosažení příjmů. Pokud dojde k jakýmkoliv pochybnostem, musí investor dokázat, že tyto poradenské služby a náklady z nich plynoucí byly vynaloženy právě na tuto činnost (Finlord, 2022).

Zdanění zahraničních výnosů z investic dle § 10 ZDP

Zdanění zahraničních výnosů dle §10 ZDP probíhá opět na stejném principu jako dle § 8 ZDP. Je nutné zahraniční měnu převést na měnu českou, a to buď pomocí

směnného kurzu, jenž je stanovený Českou národní bankou nebo využití účetních postupů a kurzu aktuálního k datu daného obchodu.

Zobrazení na praktických příkladech

Následující příklady budou zobrazovat rozdílné situace fyzických osob, jež jsou zaměstnané, a navíc mají příjmy z investování skrze české a zahraniční platformy v rámci postoupení pohledávek či participace. Ve všech případech fyzická osoba investuje v první polovině roku 2021 částku 100 000 Kč. Sazba úroků je rozdílná, jelikož je investováno přes dvě rozdílné platformy.

Zdanění domácích výnosů z investic dle § 8 ZDP – praktický příklad

Následující příklad zobrazuje situaci fyzické osoby, jež investuje přes českou zprostředkovatelskou platformu Bondster v rámci postoupení pohledávek. Dle § 8 ZDP vstupují do základu daně výnosy z úroků, poplatky z prodlení a výnos z úroku při zpětném odkupu. Fyzická osoba investovala v první polovině roku 2021 částku 100 000 Kč, přičemž poskytla peníze několika žadatelům. Veškeré půjčky byly se splatností 6 měsíců splaceny bez jakýchkoliv sankčních poplatků. Výnos z úroku se sazbou 7,82 %, jež byla stanovena jako průměrná hodnota za rok 2021, činil 7 820 Kč. Jelikož si fyzická osoba v případě postoupení pohledávek dle § 8 ZDP nemůže vůči příjmům uplatnit náklady, základ daně je zde tvořen výnosem z úroků. Následně je vypočítána daň se sazbou pro fyzické osoby 15 %, která činí 1 173 Kč.

Tabulka 13: Zdanění domácích výnosů z investic dle § 8 ZDP

Investovaná částka		100 000 Kč
Výnos z úroku	7,82 %	7 820 Kč
Základ daně		7 820 Kč
DPFO	15 %	1 173 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Zdanění zahraničních výnosů z investic dle § 8 ZDP – praktický příklad

V tabulce č. 14 je zobrazen výpočet daně, přičemž fyzická osoba investuje přes zahraniční platformu Mintos, stále v rámci postoupení pohledávek. Dochází zde ke směně z české koruny na eura a naopak. Každý investor má možnost využít tzv. Mintos směnárnou, která mu poskytne směnit své peněžní prostředky. V tomto případě si fyzická osoba zajišťuje

směnu peněžních prostředků sama. Pro převedení peněz byl využit kurz devizového trhu stanového Českou národní bankou (ČNB) k 1. 1. 2021. Průměrný úrok za rok 2021 činil 10 %. Z investovaných prostředků investor získal výnos z úroků ve výši 381 €. Následně je nutné tento výnos převést dle směnného kurzu pro zdaňovací období 2021. Dalším krokem je zaokrouhlení základu daně na celé sta a vypočtení daně, která v tomto případě vychází ve výši 1 455 Kč.

Tabulka 14: Zdanění zahraničních výnosů z investic dle § 8 ZDP

Investovaná částka v Kč		100 000 Kč
Směna dle kurzu k 1. 1. 2021	26,245 CZK/EUR	3 810 €
Výnos z úroku	10 %	381 €
Směna dle jednotné kurzu pro 2021	25,65 CZK/EUR	9 773 Kč
Základ daně		9 700 Kč
DPFO	15 %	1 455 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Investování v zahraniční měně s sebou přináší jistá rizika způsobená kurzovými rozdíly v daném období. Na uvedeném příkladu lze vidět, že pokud by investor investoval v české měně, nedošlo by v tomto případě ke ztrátě, jelikož jeho výnos z úroku by činil 10 000 Kč.

Zdanění domácích výnosů z investic dle § 10 ZDP – praktický příklad

Následující dva příklady zobrazují investování v rámci participací dle § 10 ZDP. V rámci investování přes českou zprostředkovatelskou platformu Bondster, musí investoři odvádět poplatky za zprostředkování ve výši 1 % p.a. z investované částky. Tento poplatek činí 1 000 Kč a investor si ho může započíst do nákladů. Příjmy v tomto případě jsou tvořeny jistinou a výnosem z úroku a náklady tvoří jistina a poplatky zprostředkovatelské platformě. Základ daně, jež činí 6 820 Kč je tedy tvořen odečtením nákladů od příjmů. Následná daň činí 1 023 Kč.

Tabulka 15: Zdanění domácích výnosů z investic dle § 10 ZDP

Investovaná částka		100 000 Kč
Výnos z úroku	7,82 %	7 820 Kč
Příjmy		107 820 Kč
Náklady		101 000 Kč
Základ daně		6 820 Kč
DPFO	15 %	1 023 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Zdanění zahraničních výnosů z investic dle § 10 ZDP – praktický příklad

Investování přes zahraniční platformu Mintos s sebou opět nese směnu měny. Jelikož Mintos nepožaduje z investované částky poplatky, byl zde stanoven poplatek autorkou, a to ve výši 1 % z investované částky. Investor si opět k 1. 1. 2021 směnil své peněžní prostředky a investoval je v rámci participací. Poplatek ve výši 38,1 € je započten do nákladů. Následně jsou odečtené náklady od příjmů převedené na českou korunu a základ daně po zaokrouhlení činí 8 700 Kč. Daň je ve výši 1 305 Kč. Opět zde dochází ke ztrátě způsobené kurzovým rozdílem.

Tabulka 16: Zdanění zahraničních výnosů z investic dle § 10 ZDP

Investovaná částka		100 000 Kč
Směna dle kurzu k 1. 1. 2021	26,245 CZK/EUR	3 810 €
Výnos z úroku	10 %	381 €
Příjmy		4 191 €
Náklady		3 848,1 €
Příjmy – Náklady		342,9 €
Směna dle jednotného kurzu pro 2021	25,65 CZK/EUR	8 795 Kč
Základ daně		8 700 Kč
DPFO	15 %	1 305 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

6.4 P2P investice v Německu

6.4.1 Daň z příjmů fyzických osob

Ke zdanění P2P půjček v Německu dochází dle Zákona o daních z příjmů § 20 Výnosy z kapitálového majetku odst. 1 č. 7, kam se řadí výnosy z jiných kapitálových pohledávek jakéhokoliv druhu. Dochází zde ke zdanění výnosů z úroků.

Výnosy z úroků, včetně ostatních příjmů z kapitálového majetku, jež přesáhnou tzv. střadatelskou slevu ve výši 801 € (pro jednotlivce) nebo 1602 € (pro manželský pár), podléhají dani z příjmů. Investor má tedy povinnost podat daňové přiznání (Finanzfluss, n.d.).

U kapitálových výnosů typu P2P půjček nedochází ke srážce daně skrze zprostředkovatelské platformy, jelikož nesplňují kritéria dle § 43 EStG, tudíž platformy tuto povinnost nemají. Investor má tedy povinnost zdanit své výnosy sám (Taxmain, 2017).

Dle § 32d EStG odst. 1 je sazba srážkové daně ve výši 25 %. Navíc se započítává solidární přírážka ve výši 5,5 % ze srážkové daně, z čehož plyne celkové daňové zatížení ve výši 26,375 %.

Oproti příjmům lze uplatnit některé výdaje související s příjmy. Mezi tyto výdaje se řadí například poradenské služby daňového specialisty, týkající investování v rámci P2P půjček. V tomto případě se jedná o náklady dle § 20 odst. 4 EStG, veškeré tyto služby musí být podloženy fakturou. Do výdajů nelze uplatnit fakturu za poskytnutí služeb daňového poradce, jež souvisí se zpracováním daňového přiznání (Taxmain, 2017).

Fyzická osoba, jež má zaměstnání a plynou jí příjmy z investování do P2P půjček skrze zprostředkovatelské platformy, investuje přes platformu Mintos 9 500 € s úrokovým výnosem 10 %. Náklady ve výši 100 € tvoří poradenské služby.

Tabulka 17: Zdanění výnosů z investic dle § 20 EStG

Investovaná částka		9 500 €
Výnos z úroku	10 %	950 €
Příjmy		950 €
Náklady		100 €
Základ daně		850 €
Daň	25 %	213 €
Solidární přírážka	5,5 %	12 €

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Zahraníční výnosy

V případě zahraničních výnosů z úroků dochází ke zdanění v zemi bydliště, tudíž v Německu. Výnosy se zdaňují stejně jako u domácích výnosů, jako příjem z kapitálového majetku dle § 20 EStG.

Všechny fyzické osoby s místem bydliště či obvyklým bydlištěm v Německu, podléhají dle § 1 odst. 1 EStG neomezené daňové povinnosti, přičemž nezáleží na státní příslušnosti. Neomezená daňová povinnost se vyznačuje tím, že se vztahuje na veškeré domácí i zahraniční příjmy dle § 2 odst. 1 EStG.

Jelikož je euro oficiální měnou 19 zemí Eurozóny, která spadá do Evropské unie, lze předpokládat, že investoři s místem bydliště v Německu budou investovat převážně v eurech. Euro se řadí na druhé místo nejpoužívanějších měn v mezinárodním obchodě a transakcích. (Kurzy, 2022)

7 Doporučení

Poskytovatelé sdíleného ubytování v České republice přes platformu Airbnb čelí problémům se stanovením správného zdanění. Je zde problém v určení správného zařazení příjmů, a to buď do příjmů ze samostatné činnosti nebo příjmů z nájmu. Tyto dvě varianty autorka popsala a specifikovala jejich vlastnosti.

Příjmy jsou tedy zdaněny dle příjmů ze samostatné činnosti, jelikož příjmy z nájmu se týkají pouze poskytování ubytování v rámci dlouhodobého hlediska. Všichni poskytovatelé by měli k této činnosti vlastnit živnostenské oprávnění, jinak se vystavují sankcím za neoprávněné podnikání.

Na základě výpočtů je zřejmé, že pokud poskytovatel vlastní živnostenské oprávnění, může si uplatnit vyšší výdajový paušál a daňová povinnost za daň z příjmů fyzických osob je výrazně nižší než v případě, kdyby živnostenské oprávnění nevladl. Pro výpočty byly využity data ze společnosti AIRDNA.

Dále je nutné, aby poskytovatel věnoval pozornost dani z přidané hodnoty. Dochází zde k placení DPH ze servisních poplatků, jež jsou placeny za poskytování služeb platformou Airbnb. Poskytovatel, který není plátcem DPH, je povinen se registrovat jako identifikovaná osoba a DPH ve výši 21 % z těchto poplatků odvést. Pokud příjem ze samostatné činnosti převyšuje stanovenou hranici, je nutné tento příjem zdanit sníženou sazbou ve výši 15 %. V tomto případě se poskytovatel stává plátcem DPH.

Poskytovatelé jsou povinni dále z těchto příjmů odvádět platby na sociální a zdravotní pojištění, jež činí 29,2 % za sociální pojištění a 13,5 % za zdravotní pojištění.

Další důležitou povinností poskytovatelů je odvádění poplatků z pobytu za jednotlivé hosty. Tento příjem plyne do rozpočtu jednotlivých měst. Výši poplatku z pobytu stanovují jednotlivá města na základ místních vyhlášek. Maximální sazba je 50 Kč za osobu na den, kterou stanovila právě Praha. Praha je velmi turistické město a láká mnoho cestovatelů. Dle propočtů na základě získaných dat je zřejmé, že příjmy do rozpočtu města nejsou zanedbatelné. Poskytovatelé jsou povinni vést evidenci hostů, na jejímž základě jsou tyto poplatky odváděny.

V případě zdanění v Německu dochází ke specifikaci příjmů z nájmu a příjmu ze samostatné činnosti. Jelikož jsou brány v potaz služby krátkodobého ubytování

bez specifických služeb, dochází zde ke zdanění dle příjmů z nájmu. Sazba daně zde není jednotná a její výše je stanovena dle výpočtu a výše zdanitelného příjmu.

Pro výpočty výše daňové povinnosti byla opět použita získána data. V případě průměrných příjmu dle společnosti AIRDNA je daňová povinnost nulová. V porovnání s Českou republikou je limit placení daní poměrně vyšší.

Jelikož se jedná o příjem z nájmu není zde povinnost odvádět z příjmů sociální a zdravotní pojištění.

V případě poskytování krátkodobého ubytování spolu se speciálními službami jsou poskytovatelé povinni platit živnostenskou daň při překročení stanoveného limitu. Pro výpočet výše daně je využit jednotný index ve výši 3,5 %. Sazba daně opět není jednotná a je stanovena dle spolkových zemí v rozmezí 200-600 %.

Daň z přidané hodnoty se v Německu nazývá daň z obratu. Tuto daň platí poskytovatelé v případě v příjmu, jenž překročí stanovený limit. Pro krátkodobé ubytování je stanovena snížená sazba ve výši 7 %.

Další povinností poskytovatelů je odvádět turistickou daň, jež se platí za jednotlivé hosty. Tato daň je stejně jako v České republice stanovena obcemi vyhláškou. Některá města stanovují jednotný poplatek pro všechny turisty, jiná města například jako Berlín stanovují procentuální sazbu, jež je odváděna dle výše ceny za pobyt. Poskytovatelé jsou také povinni vést evidenci hostů.

Stejně jako poskytovatelé krátkodobého ubytování tak i investoři do P2P půjček v České republice čelí problémům se zdaněním. V tomto případě se jedná o zařazení pod příjmy z kapitálového majetku nebo ostatní výnosy. Autorka popsala obě tyto varianty a specifikovala v jakém případě se výnos z investování do P2P půjček řadí do příjmů z kapitálového majetku a kdy do ostatních výnosů. Výhodnější je pro investory investovat v rámci ostatních výnosů, kam se řadí participace, jelikož je zde možnost uplatnění výdajů.

Investoři mohou investovat v rámci několika různých platforem, kdy každá z nich nabízí jiný způsob investování. Dále musí investoři rozlišovat, zda jejich příjmy jsou čistě z domácích investic nebo mají příjmy z investic v zahraničí. Existují tedy čtyři varianty zdanění. Již zmíněné příjmy z kapitálového majetku a ostatní příjmy je nutné dále rozdělit na domácí a zahraniční. Tyto příjmy jsou zdaněny jednotnou sazbou ve výši 15 %.

Investoři, jež investují v rámci zahraničních platform v jiné měně musí své příjmy převést na měnu domácí. Pro převod měny se používá směnný kurz pro konkrétní zdaňovací období vyhlášený Generálním finančním ředitelstvím dle sazebníku ČNB či účetní postupy, které více zachycují realitu, jelikož je zaznamenáván aktuální měnový kurz dle ČNB ke každému provedenému obchodu. Zahraniční investice s sebou tedy nesou kurzové riziko.

Pokud se jedná o investice v Německu je zde jednotně specifikováno, že výnosy z úroků jsou zdaněny jako výnosy z kapitálového majetku. Investoři mají možnost uplatnění výdajů do výše příjmu. Sazba srážkové daně je jednotná, a to ve výši 25 %, dále je nutné započíst solidární přírážku, která je ve výši 5,5 % ze srážkové daně.

V rámci zahraniční výnosů je uvedeno, že euro je druhou nejvyužívanější měnou v mezinárodním obchodě, tudíž investoři mají mnoho možností investovat v jejich domácí měně, již je právě euro.

Jak již bylo zmíněno vyvstává velký problém v rámci zdanění sdílené ekonomiky a její regulace. Jelikož oblast sdílené ekonomiky roste velmi rychle, je žádoucí věnovat pozornost těmto problémům. Je nutné věnovat pozornost začlenění sdílené ekonomiky z hlediska právního rámce, jelikož dochází k mnoho neshodám v zákonech. Úřad vlády České republiky (2017) uvádí, že vyřešení této situace v rámci zavedení nového systému uvažování z hlediska práva není na místě, jelikož by došlo ke změně právního prostředí, jež je zde zavedeno mnoho let a existuje mnoho důvodů, proč by to bylo nemožné případně i nežádoucí.

Žádoucí změnou dle autorky je nutná specifikace podmínek v rámci sdílené ekonomiky na státní úrovni. Jednotlivé státy by měly stanovit přesná pravidla například pro zdanění sdílené ekonomiky pomocí daňových center, určených právě této problematice. Daňová centra by skrze své internetové stránky poskytovaly veškeré informace o zdanění a tím by pomohly poskytovatelům lépe pochopit jejich daňové povinnosti. Toto centrum by uvádělo informace o povinnostech plynoucích z jednotlivých poskytovatelských platform či druhů poskytovaných služeb v rámci sdílené ekonomiky.

Sdílení jednotlivých dat z provedených transakcí poskytovateli sdílené ekonomiky a spolupráce digitálních platform s finančními úřady by zajistilo vyšší pravděpodobnost dodržování daňových předpisů. Jednotlivé digitální platformy by měly mít povinnost poskytovat finančním úřadům informace o provedených transakcích, jako je tomu

například ve Francii. Platformy obsahují velké množství dat, které by byly využity buď pro kontrolu jednotlivých poplatníků či k předvyplnění daňových přiznání. Spolupráce platforem v rámci sdílení dat z transakcí jednotlivých poskytovatelů by se postupně mohla přenést až k automatickému hlášení informací o generovaných příjmech jednotlivým finančním úřadům.

V případě odvětví sdíleného ubytování a s tím spojené poplatky z pobytu a turistické daně je vhodné přímé zainteresování platforem, které by inkasovaly tyto poplatky přímo od poskytovatelů krátkodobého ubytování. Dle propočtů příjmů do rozpočtu jednotlivých turistických a lázeňských měst je zřejmé, že tento příjem není zanedbatelný a velmi často je právě tím nejvyšším. Turistické oblasti mohou díky tomuto příjmu rozvíjet oblasti cestovního ruchu a zapojit se více do marketingových činností, které by mohly zvýšit popularitu daných měst.

Závěr

Sdílená ekonomika se za velmi krátkou dobu rozvinula v rámci mnoha odvětví a její vývoj je možné očekávat i nadále. Pro její příznivý vývoj je důležité věnovat pozornost regulačním opatřením, jež upřesní podmínky pro správné fungování trhu, kde donedávna působili pouze tradiční poskytovatelé.

V rámci zdanění sdílené ekonomiky se vyskytuje problém se znalostmi poskytovatelů ohledně jejich daňových povinností. Autorka v praktické části provedla analýzu daňových aspektů u vybraných odvětví, přičemž si zvolila sdílené ubytování a finance. V rámci sdíleného ubytování představila společnost Airbnb a u financí byly představeny společnosti Bondster a Mintos. Autorka se nejdříve věnovala rozdílům mezi jednotlivými typy zdanění a dále dle dostupných dat provedla výpočty daňového zatížení poskytovatelů sdílených služeb.

Autorka v rámci doporučení uvedla, že je nutné pro správně uchopení problematiky zdanění sdílené ekonomiky specifikovat dané podmínky na úrovni každého státu. Stanovením přesných podmínek a pravidel pro zdanění, pomocí vytvoření daňových center věnující se této problematice, by se předešlo doposud opakovaným problémům s neplacením daní a také daňovým únikům. Alternativní možností je zainteresování platformy v rámci sdílení dat z provedených transakcí příslušným úřadům nebo přenesení povinnosti spojené s výběrem daní na jednotlivé platformy.

Je také nutné věnovat pozornost poplatkům z pobytu a turistickým daním. V tomto případě je adekvátní přímé zainteresování platformy a pověření jejich výběrem. Tyto příjmy jsou velmi často hlavním příjmem do rozpočtu jednotlivých měst.

Využití některé z uvedených možností zajistí lepší průběh v rámci zdanění sdílené ekonomiky tím správným způsobem.

Seznam použitých zdrojů

Airbnb (2021). *Kolik si Airbnb účtuje od hostitelů?* <https://www.airbnb.cz/resources/hosting-homes/a/how-much-does-airbnb-charge-hosts-288>

Airbnb (n.d.). *Typy ubytování.* <https://www.airbnb.cz/help/article/5/typy-ubytov%C3%A1n%C3%AD>

Airbnb Newsroom (n.d.). *About us.* <https://news.airbnb.com/about-us/>

AIRDNA (n.d.a). Dostupné 30. 3. 2022 z <https://www.airdna.co/vacation-rental-data/app/cz/default/prague/overview>

AIRDNA (n.d.b). Dostupné 30. 3. 2022 z <https://www.airdna.co/vacation-rental-data/app/de/berlin/berlin/overview>

Berlin.de (2022). *City Tax für Berlin-Touristen.* <https://www.berlin.de/tourismus/infos/3298255-1721039-city-tax-fuer-berlintouristen-tritt-in-k.html>

Bettensteuer.de (n.d.). *City Tax Berlin.* <https://www.bettensteuer.de/bettensteuer-berlin-uebernachtungssteuer-befreiung-buchung>

BlaBlaCar (n.d.). *Jak to funguje.* <https://support.blablacar.com/hc/cs/articles/360015367779-Jak-to-funguje>

BMF Amtliches Lohnsteuer-Handbuch (2021). *Einkommensteuertarif.* <https://esth.bundesfinanzministerium.de/lsth/2021/A-Einkommensteuergesetz/IV-Tarif/Paragraf-32a/inhalt.html>

Bolt (n.d.). Dostupné 20. 2. 2022 z <https://partners.bolt.eu/driver-signup>

Bondster (2022). *Česká investiční platforma Bondster hlásí překonání hranice 15 tisíc investorů, kteří si na úrocích vydělali již více než 100 milionů.* <https://bondster.com/cz/ceska-investicni-platforma-bondster-hlasi-prekonani-hranice-15-tisic-investoru-kteri-si-na-urocich-vydelali-jiz-vice-jak-100-milionu/>

Bondster (n.d.). *Bondster v číslech.* <https://bondster.com/cz/o-investovani/bondster-v-cislech/>

Botsman, R. (2015). *Defining The Sharing Economy: What Is Collaborative Consumption – And What Isn't?*. FastCompany <https://www.fastcompany.com/3046119/defining-the-sharing-economy-what-is-collaborative-consumption-and-what-isnt>

CAR4WAY (n.d.). *Proč carsharing?.* <https://www.car4way.cz/carsharing>

Collaborative Lab (2013). *The sharing economy lacks a shared definition: giving meaning to the terms.* <https://www.slideshare.net/CollabLab/shared-def-pptf>

Česká národní banka (2022). *LTV – Neberu si příliš vysoký úvěr?* Dostupné 12. 4. 2022 z <https://www.cnb.cz/cs/financni-stabilita/makroobezretnostni-politika/stanoveni-horni-hranice-uverovych-ukazatelu/ltv/index.html>

Česká národní banka (n.d.). *Kurzy devizového trhu.* Dostupné 2. 4. 2022 z <https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/index.html?date=01.01.2021>

- Český statistický úřad (2022). *Hosté a přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních*. Dostupné 28. 3. 2020 z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=CRU03-M&z=T&f=TABULKA&katalog=31743&str=v285&u=v285__VUZEMI__100__3018
- etržby. (n.d.). *Ubytování jako samostatná činnost nebo nájem nemovité věci*. Dostupné 28. 3. 2022 z https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-placeni-dani/Ubytovani_nebo_najem_EET_verejnost.pdf
- European Commission (2016). *European agenda for the collaborative economy*. [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD\(2016\)184&lang=cs](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD(2016)184&lang=cs)
- European Parliament (2015). *Circular economy: definition, importance and benefits*. <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/economy/20151201STO05603/circular-economy-definition-importance-and-benefits>
- Evropská komise (2016). *Evropský program pro ekonomiku sdílení*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0356&from=EN>
- Finanzfluss (n.d.). *Gewinne aus P2P Krediten richtig versteuern*. <https://www.finanzfluss.de/p2p-kredite/steuern/>
- Finlord (2019). *Zdanění výnosů z P2P: z §10 DO §8*. <https://finlord.cz/2019/02/zdaneni-vynosu-p2p-%C2%A710-%C2%A78/>
- Finlord (2022). *Jak na zdanění výnosů z investic*. <https://finlord.cz/2017/01/jak-na-zdaneni-vynosu-z-investic/>
- Freelancer (2022). <https://www.freelancer.com/>
- Frenken, K., & Schor, J. (2017). Putting the sharing economy into perspective. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 23(1), 3-10. <https://doi.org/10.1016/j.eist.2017.01.003>
- Frenken, K., Meelen, T., Arets, M., & Glind, P. (2015). *Smarter regulation for the sharing economy*. TheGuardian. <https://www.theguardian.com/science/political-science/2015/may/20/smarter-regulation-for-the-sharing-economy>
- Generální finanční ředitelství (2017). *Informace k daňovému posouzení povinností poskytovatelů ubytovacích služeb (Airbnb a další)*. https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-placeni-dani/2017-10-11_Info_k_danovemu_posouzeni_povinnosti_poskytovatelu_ubytovacich_sluzeb.pdf
- Goudin, P. (2016). *The Cost of Non-Europe in the Sharing Economy*. https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/558777/EPRS_STU%282016%29558777_EN.pdf
- Grygarová, M. (2020). *Pronájem bytu formou Airbnb*. Živnostník.cz <https://www.zivnostnik.cz/33/pronajem-bytu-formou-airbnb-uniqueidgOkE4NvrWuOxZ4GxLdrsInZKkR-2NbUwDDulZX7UDBY/>
- Haufe Steuer Office Excellence (n.d.). *Sharing Economy – vom Teilen aus steuerrechtlicher Sicht ... / 2. Das Wohnraum-Sharing im Umsatzsteuerrecht*. https://www.haufe.de/steuern/haufe-steuer-office-excellence/sharing-economy-vom-teilen-aus-steuerrechtlicher-sicht-2-das-wohnraum-sharing-im-umsatzsteuerrecht_idesk_PI25844_HI13824664.html

- Hoppygo (n.d.). *FAQ*. Dostupné 20. 2. 2022 z <https://hoppygo.com/cs/faq>
- Chovanculiak, R. (2020). *Pokrok bez povolení*. Grada Publishing.
- Jak podnikat (2021). *Identifikovaná osoba k DPH*. <https://www.jakpodnikat.cz/identifikovana-osoba-k-dph.php>
- Jíříček, P. (2019). *Jak funguje crowdfunding?* Portál POHODA. <https://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/finance-a-dane/jak-funguje-crowdfunding/>
- Kagan, J. (2020). *Peer-to-Peer (P2P) Lending*. Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/p/peer-to-peer-lending.asp>
- Lexoffice (n.d.). *Gewerbsteuerhebesatz in Deutschland – Übersicht & Karte*. <https://www.lexoffice.de/wissenswelt/gewerbsteuerhebesatz/>
- Marek, D., Franče, V., Němec, P., Bolková, E., Novotná, K., & Krchnivá, K. (2017). *Sdílená ekonomika: Bohatství bez vlastnictví*. Deloitte. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/deloitte-analytics/Sdilena-ekonomika.pdf>
- Martucci, B. (2021). *What Is Bike Sharing? How Bike-Share Programs Work, Pros & Cons*. Money Crashers. <https://www.moneycrashers.com/bike-sharing-best-bike-share-programs/>
- Martucci, B. (2022). *What Is The Sharing Economy? Example Companies, Definition, Pros & Cons*. Money Crashers. <https://www.moneycrashers.com/sharing-economy/>
- Ministerstvo financí (2022). *Finanční zpravodaj*. https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Financni-zpravodaj_2022-c-01.pdf
- Ministerstvo financí ČR (2020). *Informační leták veřejného ochránce práv – Sdílená ekonomika – Ubytovací služby*. https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Letak_2019-12_Sdilena-ekonomikaUbytovaci-sluzby.pdf
- Mintos (n.d.). *Odhalte nový způsob investování*. <https://www.mintos.com/cs/jak-to-funguje/investovani-s-mintos/>
- Nostis (n.d.). *O nás*. <https://www.nostis.org/o-nas/>
- Obce v kruhu (2022). <https://www.obcevkruhu.cz/#ocirkularni>
- Očenášková, A. (2021). *Praha i přes kritiku zdvojnásobila hotelové poplatky. Z peněz chce podpořit turismus*. Aktuálně.cz. <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/zvyseni-turistickeho-poplatku/r~845274ac4e9e11ec8a900cc47ab5f122/>
- OpenStax (n.d.). *Who we are*. <https://openstax.org/about>
- Osztoivits, Á., Köszegi, Á., Nagy, B., & Demjanovics, B. (2015). *Sharing or paring? Growth of the sharing economy*. pwc. <https://www.pwc.com/hu/en/kiadvanyok/assets/pdf/sharing-economy-en.pdf>
- Petlachová, P. (2017). *Informace o daňových povinnostech subjektů poskytujících ubytování prostřednictvím internetových platforem (například Airbnb)*. Finanční správa. <https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/media-a-verejnost/tiskove-zpravy-gfr/tiskove-zpravy-2017/financni-sprava-vydala-informaci-o>
- Pichrt, J., Boháč, R., & Morávek, J. (2017). *Sdílená ekonomika - sdílený právní problém?*. Wolters Kluwer.

Pichrt, J., Boháč, R., & Morávek, J. (2019). *Sdílená ekonomika tři roky poté – závěry a perspektivy*. Wolters Kluwers.

Pokorná, L. (2021). *Kdo a kdy se musí registrovat jako identifikovaná osoba podle zákona o DPH*. Podnikatel.cz. <https://www.podnikatel.cz/clanky/kdo-a-kdy-se-musi-registrovat-jako-identifikovana-osoba-podle-zakona-o-dph/>

Pokorná, L. (2022). *Jak se daňově posuzují příjmy poskytovatelů ubytovacích služeb přes Airbnb*. Podnikatel.cz. <https://www.podnikatel.cz/clanky/airbnb-dane-dph/#h24>

Portál hlavního města Prahy (2020). *Místní poplatky z pobytu*. https://www.praha.eu/jnp/cz/potrebuji_resit/zivotni_situace/poplatky/mistni_poplatek_z_pobytu.html

Radjou, N. (2021). *The sharing economy's next atrget: Business-to-business*. Fast Company. <https://www.fastcompany.com/90624859/the-sharing-economys-next-target-business-to-business>

Rekola (n.d.). <https://www.rekola.cz/rekola-2022>

Remeur, C. (2018). *Kollaborative Wirtschaft und Besteuerung*. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2018/614718/EPRS_IDA\(2018\)614718_DE.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2018/614718/EPRS_IDA(2018)614718_DE.pdf)

Rosulek, M. (2021). *Mintos recenze 2022: Sdilím velké změny po 6 letech investování. Digitální nomádství*. <https://digitalninomadstvi.cz/mintos-recenze-p2p-investovani-pujcky/>

Rudolph Rechtsanwälte (n.d.). *Steuerhinterziehung bei Vermietung von Privaten Wohnungen ueber Airbnb*. <https://www.rudolph-recht.de/steuerhinterziehung-bei-vermietung-von-privaten-wohnungen-ueber-airbnb/>

Sharenow (n.d.). *Stationary car-sharing versus free-floating*. <https://www.share-now.com/de/en/stationary-car-sharing/>

Schmidt, J. (2021). *What is Buyback Guarantee in P2P Lending?* P2PMarketData. <https://p2pmarketdata.com/blog/what-is-buyback-guarantee-p2p-lending/>

Schönbauer, J. (2022). *Jak zdanit příjmy na Bondster?* Bondster. <https://bondster.com/cz/jak-zdanit-prijmy-na-bondster/>

Statista (2022). *Durchschnittliche Aufenthaltsdauer in den Beherbergungsbetrieben in Berlin von 2017 bis 2021*. Dostupné 2. 4. 2022 z <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/281762/umfrage/durchschnittliche-aufenthaltsdauer-in-den-beherbergungsbetrieben-berlins/>

Stone, B. (2019). *Uber a Airbnb mění svět*. Grada Publishnig.

Taxmain (2017). *Besteuerung von P2P-Krediten*. <https://taxmain.de/besteuerung-von-p2p-krediten/>

The Investopedia Team (2021). *Peer-to-Peer (P2P) Economy*. Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/p/peertopeer-p2p-economy.asp>

The wealt cicrle (2021). *Je Zipcar legální nebo podvod? Jak funguje Zipcar v roce 2022*. <https://worldscholarshipforum.com/cs/bohatstv%C3%AD/je-zipcar-legitimn%C3%AD-nebo-podvod/>

Úřad vlády České republiky (2017). *Analýza sdílené ekonomiky a digitálních platforem*. https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/Priloha_4_Material_Analyza.pdf

Vančurová, A. Láchová, L., & Zídková, H. (2020). *Daňový systém 2020*. Wolters Kluwer

Veber, J., Krajčík, V., Hruška, L., & Makovský, P. (2016). *Sdílená ekonomika*. VŠPP.

World sharing economy asociation (n.d.). *The mode of sharing economy*. <http://www.wsea.top/sjabout2.asp?ID=21>

Woskko, D. (2014). *Unlocking the sharing economy*. GOV.UK. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/378291/bis-14-1227-unlocking-the-sharing-economy-an-independent-review.pdf

Zaňka, Z. (2019). *Jak na daně z investic a tradingu?* Quastic. https://www.quastic.cz/wp-content/uploads/2017/08/quastic_jak_na_dane.pdf

Zervas, G., Proserpio, D., & Byers, J. W. (2016). *The Rise of the Sharing Economy: Estimating the Impact of Airbnb on the Hotel Industry*. Boston University. <https://people.bu.edu/zg/publications/airbnb.pdf>

Legislativa

Einkommensteuergesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 8. Oktober 2009 (BGBl. I S. 3366, 3862), das zuletzt durch Artikel 27 des Gesetzes vom 20. August 2021 (BGBl. I S. 3932) geändert worden ist

Kommunalabgabengesetz (KAG) in der Fassung der Bekanntmachung vom 4. April 1993 (GVBl. S. 264, BayRS 2024-1-I), das zuletzt durch Art. 10b des Gesetzes vom 10. Dezember 2021 (GVBl. S. 638) geändert worden ist

Umsatzsteuergesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 21. Februar 2005 (BGBl. I S. 386), das zuletzt durch Artikel 1 des Gesetzes vom 21. Dezember 2021 (BGBl. I S. 5250) geändert worden ist

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, v platném znění

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v platném znění

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění

Zákon č. 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění

Zákon č. 592/1992 Sb. o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, v platném znění

Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozdělení aktivních jednotek v Praze	34
Tabulka 2: Údaje o Airbnb – Praha.....	34
Tabulka 3: Výpočet DPFO s paušálními výdaji ve výši 60 %	37
Tabulka 4: Výpočet DPFO s paušálními výdaji ve výši 40 %	38
Tabulka 5: Sociální a zdravotní pojištění	38
Tabulka 6: Výše DPH ze servisního poplatku.....	40
Tabulka 7: Výše DPH.....	41
Tabulka 8: Rozdělení aktivních jednotek v Berlíně	43
Tabulka 9: Údaje o Airbnb – Berlín.....	43
Tabulka 10: Výpočet daně z příjmu	46
Tabulka 11: Výpočet daně z příjmů fyzických osob.....	46
Tabulka 12: Výpočet živnostenské daně	47
Tabulka 13: Zdanění domácích výnosů z investic dle § 8 ZDP.....	55
Tabulka 14: Zdanění zahraničních výnosů z investic dle § 8 ZDP	56
Tabulka 15: Zdanění domácích výnosů z investic dle § 10 ZDP.....	57
Tabulka 16: Zdanění zahraničních výnosů z investic dle § 10 ZDP	57
Tabulka 17: Zdanění výnosů z investic dle § 20 EStG	59

Seznam obrázků

Obrázek 1: Cirkulární vs. Lineární ekonomika	11
Obrázek 2: P2P	15
Obrázek 3: B2C	15
Obrázek 4: B2B	16
Obrázek 5: Možnosti uplatňování výdajů	36
Obrázek 6: Rozdělení dle typu úvěru – Bondster.....	49
Obrázek 7: Nabídka poskytovaných úroků v rámci investování v českých korunách.....	50
Obrázek 8: Nabídka poskytovaných úroků v rámci investování v eurech.....	51
Obrázek 9: Rozdělení dle typu úvěru – Mintos.....	51

Seznam použitých zkratk a značek

€	euro
B2B	Bussines to Bussines
B2C	Business to Customer
C2B2C	Consumer to Business to Consumer
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
ESt	Einkommensteuer (<i>Daň z příjmu</i>)
EStG	Einkommensteuergesetz (<i>Zákon o daních z příjmů</i>)
Kč	Koruna česká
LTV	Loan To Value
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
p.a.	per annum
P2P	Peer to Peer
ZDP	Zákon o daních z příjmů
zVE	versteuernden Einkommens (<i>Zdanitelný příjem</i>)

Abstrakt

Vrobelová, G. (2022). *Daňové aspekty sdílené ekonomiky*. [Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: sdílená ekonomika, sdílené ubytování, P2P půjčky, daňové aspekty, regulace, digitální platformy

Tématem této diplomové práce jsou daňové aspekty sdílené ekonomiky. Cílem diplomové práce je pomocí stanovených metodických postupů vyhodnotit daňové aspekty jednotlivých zvolených platforem sdílené ekonomiky a stanovit doporučení z hlediska regulace daňových povinností. Autorka si pro svou práci vybrala dvě odvětví sdílené ekonomiky, a to sdílené ubytování a platformu Airbnb a sdílené finance a platformy Bondster a Mintos. Autorka nejprve uvede možné formy zdanění těchto dvou odvětví a dále dle dostupných dat provede analýzu konkrétních daňových povinností poskytovatelů sdílené ekonomiky ve zvolených odvětvích. Po provedené analýze autorka danou problematiku shrne a následně stanoví doporučení pro pozitivní vývoj sdílené ekonomiky z hlediska regulačních opatření.

Abstract

Vrobelová, G. (2022). *Tax Aspects of Sharing Economy* [Master's Thesis, University of West Bohemia].

Key words: sharing economy, sharing accommodation, P2P loans, tax aspects, regulation, digital platforms

The theme of this master thesis is the tax aspects of the sharing economy. The aim of this master thesis is to evaluate the tax aspects of individual selected platforms of the shared economy using established methodological procedures and to set recommendations from the regulation of tax obligations point of view. The author chose two sectors of the shared economy for her work, namely shared accommodation which includes Airbnb platform and shared finances including Bondster and Mintos platforms. Author first presents possible forms of taxation of these two sectors and then, according to available data, an analysis of specific tax obligations of providers of the shared economy in selected sectors is performed. After the analysis, the issues are summarized and then recommendations are made to improve the current situation of the shared economy in terms of regulatory measures.